

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 c
Pe 1 lună . 1 c

Num. de Distribuție
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tra România și America
10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Fenyeczka 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se în-
apoiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Noua lege execuțională.

Ni-am ocupat deja în numărul nostru de ieri cu îngrijorările ce inspiră cu deosebire în cercurile băncilor noua lege execuțională votată deunăzi în Cameră. (Și am anticipat, fără a cunoaște opiniunile acestor cercuri, că motive serioase de îngrijorare, din chiar firea lucrului, nu pot să aibă instituturile cari stau pe bazele solide ale creditului cinstit și nu și au întemeiată existența pe abuzul de acest credit ce-l îngăduia o lege barbară și antediluviană.

Azi se pronunță un cunoscut bărbat de specialitate al nostru în chestia aceasta, confirmând aprecierile noastre. Intrebat fiind de un gazetar străin, dl Sava Raicu secretarul băncii »Victoria« a spus că banca »Victoria« nu are nici un motiv de îngrijorare și că nu va denunța nimărul creditului.

— Institutul nostru — a zis dl Raicu, — n'are astfel de polițe în portofoliu care să nu ofere suficientă garanție și după intrarea în vigoare a legii noi.

Ne pare bine de declarația aceasta, pentru că oricât de mult avem în vedere întâiu interesul mai larg al poporului pe care credem că îl va servi noua lege, nu ne poate lăsa indiferenți nici eventualele urmări nefaste ce noua lege ar putea avea pentru instituțiile noastre financiare, la cari privim cu o preă firească grijă.

Nu vrem să facem apologia acestei legi, care, știm, că nu este o operă de legiuire

serioasă și cunoaștem ușurința nemai pomenită cu care s'a adus.

Dar critica și răsvrătirea generală, e ciudat, nu se îndreaptă încontra ei, pentru lacunele și defectele ei, ci mai mult încontra gândirii fundamentale ce se degajează din ea: scutirea țăranului și a micului proprietar și industriaș de lăcomia hrăpăreață a creditorului.

Se aud accentuându-se îngrijorări și temeri că băncile mai ales ale noastre cu clientela lor rurală vor fi primejduite în existența lor, că țăranul și micul proprietar va fi lipsit de credit, că uzura va reapare și mai grozavă... pentru că legea o să-i scutească moșioara țăranului, uneltele industriașului și indispensabilul de trai al omului sărac.

Nu va mai avea credit? Dar ce folos a avut omul sărac de creditul, care în cele din urmă îl desbracă și de cămașa de pe el? De creditul care îl pândia la fiecare răspântie să-l apuce în ghiarele sale, de unde apoi nu mai era scăpare, nici milă, indiferent dacă era românească ori ovreiancă banca ce l-a fericit cu credit ori avocatul pe mâinile căruia a ajuns.

Vor fi primejduite băncile? Nici un păcat. Bănci cari își întemeiau afacerile pe advocați și executori, cari își scoteau dividendele din existențe ruinate și se îngrășau din durerile poporului, împlineau și așa mai mult o misiune nefastă și economică și socială și morală. Noi o spunem verde, de multe ori trebuia, pentru că să nu jignim alte interese de ordin mai superior, să ne

închidem ochii și să nu observăm jupuială miserabilă ce unele institute de ale noastre săvârșiau față de propriul nostru popor.

Să ne pară rău acum că se va pune capăt acestui Raubwirtschaft? și că aceste brave institute ajung în corn de capră? Băncile, cari meritau acest nume, vedem că nu se sinchiesc de loc de urmările noii legi. Bănci ovreești ca cele din Balassagyarmat dacă se alarmează, nu e decât un semn de bine și cel mult un cuvânt de regret că au trebuit aceste măsuri să întârzie așa mult.

Băncile noastre prin urmare n'au nici un motiv de îngrijorare, iar încât au, motivul acesta nu-l regretăm, precum nu-i vom jelui nici pe advocați, nici pe executori, că vor fi execuții mai puține prin urmare și venituri mai mici. Ca și băncile, avocatul care își întemeiază venitele lui pe execuții (și câți nu sunt de aceștia?) își înjosește chemarea lui de avocat.

Alta este menirea și a avocatului și a băncii. Creditul ca și institutul care îl mijlocește, împlinesc doar o înaltă menire național-economică. Tot așa și menirea avocatului, este alta decât aceea să trăiască din durerile altora, din exploatarea sistematică și nemiloasă a acestor dureri.

Ne mai putând crediță în mod ușuratic de multe ori chiar criminal, prisosul capitalului român va trebui să-și caute alt mod de plasare, de rentabilitate. Băncile noastre și așa până acum s'au mărginit numai la cele mai simple operații de bancă: să primească și să dea bani. Munca eră de tot ușoară,

FOIȚĂ ORIGINALĂ A TRIBUNEI.

Binefacerile durerii.

De Jean Finot.

Se zice că pesimismul ar fi plângând durerile omului și astfel o parte din dureri se ușurează. Dimpotrivă însă, pesimismul sporește răul omului, — căci fapt este, nu se poate nici plăcere, nici fericire fără durere.

Vorbim prea mult de bucurii, pe când durerea e calomniată peste măsură. Sunt zeci de secole de când durerea e delătmată și se impune ca procesul ei să fie întru câștig revizuit, și aici suferințele ce pricinuesc ea aleșilor săi răspând semnătatea judecății lor li fac tot de-odată, imparțialii.

Oare se poate condamna durerea în masă? Trebuie ea respinsă din existența omului? Avem însă o contra dovadă. Este o specie de oameni, nedămoni pentru durere. Idioții, stupizii și o anumită categorie de nebuni. Resimțind mai multe plăceri rămân nesimțitori față de durere. Veșnicul lor surâs întipărit pe buze e o mărturie continuă a stărilor lor sufletești. Sunt la adăpost de suferințe, dar pentru aceasta cine îi poate fericii? Sau mai de grabă care om inteligent, neviclat, ar voi să le accepte fericirea.

O altă contra dovadă. Știința, în capacitatea spiritului nostru, ne oferă mijlocul satisfacției genului acela de fericire așa de scump pesimistilor: Sugeră procură un vaccin contra durerilor fizice sau morale. Sunt oricari stări de hipnoză cari nu ne fac sensibil numai perfectelor stări

de fericire sufletească. Durerile morale și fizice nu se mai resimt atunci. Impresionabilitatea noastră față de senzațiile agreabile rămâne intactă, căci gonim din existența noastră toate durerile pozitive. Sntem, cu toate acestea mai fericii?

Acel ce vor să ne facă a crede aceasta sunt lipsii de sinceritate. Căci, convinși de binefacerile ce ni-le procură lipsa durerii, ei nu au decât să realizeze salvarea lor prin sugestie. Salvare ușoară, accesibilă tuturor. Psihofiziologia ne arată că puținii oameni rămân rebeli hipnozei și sugestiilor. Cel puțin, omul normal, în anumite condițiuni, l-se supune totdeauna.

Și cu toate acestea, care din noi ar voi să accepte fericirea de care, cam la fel se bucură stupizii, idioții, nebunii și acel ce sunt medii în stările de hipnoză.

Durerea se poate asemăna cu suferințele maternității. Femele în durerile acelea se plâng fără înclinație, dar le primesc cu drag și le stropesc cu lacrimi de fericire, căci suferințele acelea mult și viu dorite sunt binecuvântate! Ele creiază viața reînnoită prin ele.

Durerea l-se asemănă. Te femi, fugi de ea, o blestemi, dar ea te urmărește și totuși revine odată sosită, durerea ce o încerci, te face însă să prețuiești bucuriile trecute ca și cele ce va să vie. Ceva mai mult, fericirea și bucuria nu trăiesc decât prin durere și deseori trăiesc împreună cu ea.

Ca și pământul care nu dă roade, decât atunci când e săpat, răscolit, tot astfel sufletul nostru, are nevoie de dureri, pentru a și dovedi puterea și meritele sale.

Durerea e sexul tare. Fericirea e feminită. Din unirea lor naște gândirea, efortarea, energia, bucuria.

Dacă facem bilanțul trecutului nostru, observăm ce parte de profit ne aduce durerea. Ea ne inobilează sufletul. Ea ne impune cugetarea. În neconținuta goană a viitorului ea ne servește ca stație de așteptare. Sufletul nostru se curățește atunci. Durerea îi este sufletului nostru ca o oglindă ce reflectează defectele, uitările de sine, păcatele.

Tot ea îi servește drept școală. Durerea arată greșelile drumului urmat și îi indică noul cărări. Conștiința noastră se mărește în încercare, spune poporul, și din întâmplare cumințenia poporului are dreptate.

Consultați oamenii de elită. Revedeți biografiile marilor oameni dispăruți sau întrebați pe marii bărbați și zărilor noastre. Toți vă vor spune rolul binefăcător al durerii, în formația eului nostru. În lacrimile vărsate pentru miseria noastră sau ale apropiatului nostru găsim aproape totdeauna izvorul progresului, dupăcum în sensibilitatea poezilor găsim izvorul poeziei.

Popoarele sunt ca indivizii. Durerea le spiritualizează și le înalță. S'a apreciat adeseori, unele calități recunoscute de superioare, la rasa izraelită. Ori, această superioritate e urmarea persecuțiilor și suferințelor din trecut. Timpurile moderne, în unele țări, acordând egalitatea drepturilor pentru ovrei, în același timp l-a și privat de superioritatea lor recunoscută. Descendenții rasei acesteia privilegiate scad în ochii noștri.

Nivelându-se complet inegalitatea lor socială și politică a secăt și izvoarele darurilor lor excepționale.

plăcută și mai ales rentabilă: dai 4—50% și iai 8—12—140%. Diferența este venitul tău curat. Chestia eră numai să ai cui să dai și fiindcă nu aveai totdeauna, dădeai și cui nu trebuia să dai.

Ba le dădeai cu preferință acestora, pen-trucă mai ales ei te îngăduiau să le iei 12 și 140%. Capitalul nici când nu era pierdut, trăgea avocatul și pielea de pe »client«.

Noua lege, care dealtfel nu încearcă ceva nou, căci în statele culte debitorul se bucură de mult deja și în măsură mai mare de aceasta ocrotire împotriva abuzului capitalului — va îndrumă în mod silit chiar băncile noastre și spre alte terene, nu exclusiv financiare, ci și industriale și comerciale, spre o activitate, care ea însași creiază isvoare noi de muncă și bogăție.

Dar în cazul acesta avem un motiv îndoit să ne bucurăm de o lege, care nu e așa cum ar trebui să fie, este totuși mai bună decât o înfățișează mulți »amici« ai poporului.

»Români și unguri«. »Wiener Deutsche Korrespondenz« din Viena scrie următoarele despre încercarea neisbită a »partidului moderat«: Planul guvernului un-guresc de-a aduce neunirea în rândurile românilor prin formarea unui »partid moderat românesc«, și de a paraliza astfel la viitoarele alegeri acțiunea românilor, a dat faliment. Guvernul un-guresc a găsit pre-tutindeni un refuz categoric, de-asemena și la slovaci. Pentru a-și răsbuna, să înaugurează din nou o »razzia« împotriva ziarelor naționale.

Nemții din Bănat cer școală germană. Consiliul școlar al comunei Németság (com. Timișului) a adresat episcopului de Timișoara un lung și energic protest prin care cer ca limba de predare a școlii confesionale catolice din numita comună să fie cea nemțească. »Limba un-gurească — zic iei — nu a fost nici odată introdusă ca limbă de predare în școala noastră. Numol excesul de zel și abuzul unor învățători au făcut ca în școlii limba germană să fie înlo-

Partea nepotrivirii lor, odată ajunsă în putere, micșorează valoarea. Ei au fost mari în persecuție, în luptă, în suferințe, — scuși însă de durerile inerente suferințelor lor, au pierdut tot ce-i ridică la nivelul moral.

Suferința părinților noștri intră în constituția sufletului nostru cum ni-se însușim fericierea și bu-curia lor.

Cu sufletele este tocmai ca cu sănătatea no-astă fizică. Suferim dacă facem excese și ne bu-curăm, savurăm totul dacă străbunii noștri au știut fi moderati. În pătrunderea sau ingenio-sitatea gândirii copulului adeseori se întrezărește suferința părintelui dupăcum în slăbiciunea spi-ritului găsești totdeauna, ceva din viața ușurată și inconștientă a străbunilor săi.

Durerea dacă nu sfășie, atunci fortifică. Exce-sul său ca și acel al bucuriei, neapărat că di-struge viața.

E bine totuși ca durerea să fie unul din ele-mentele vieții. Ea este tocmai ca otrăvurile ace-lea, cari dacă le aplici în doze mici, salvează or-ganismul. Pentru a fortifica globulele roșii ale sângelui nostru, se injectează atari seruri. Doza trebuie să fie moderată, căci prea mare fiind, de-parte de a le înmulți, distruge sursele vieții.

Tot astfel regnul vegetal trăiește și renaște prin durere, prin suferințe. Horticultorii fac ade-sea să sufere florile cari se uit în viața lor ferici-tă, tăindu-le crengile ori vârfurile de prisos cari împiedică floarea.

Se privează de apă plantele erbacee și se fac creștături adânci în scoarța pomilor fructiferi.

cuită cu limba maghiară«. La urmă consiliul școl-ar cere în mod energic ca episcopul să întă-rească hotărârea adusă din luna Aprilie ca limba germană să fie reintrodusă în școală.

Slovaci »moderați«. În jalnică-i trudă de-a crea aparențele mincinoase ale liniști-rei naționalităților guvernul se pare că va ferici și presa slovacă cu o momâie ala »Ungaria«, »Lumina« și »Severinul«. Zia-rul »Slovenski Tizednik« descopere din vreme silințele guvernului de-a recruta și printre slovaci moderați de viață. Dupăce încercarea de-a sufo-ă curentul naționalist cu ajutorul partidului poporal a dat de mal și dupăce n'a isbit nici cu secțiunile ligei populare catolice, guvernul a socotit să mai facă o ultimă încercare cu recrutarea de »moderați«. Nici frații slovaci însă nu-și vor risipi puterile în luptă cu morile de vânt, fiind siguri că după momâia ce li se va pune în ogor se va pripăși și la ei vre-o uscătură, vre-unul din pariile triste, de cari în vremuri de încercare din sinul fiecărui popor răsar.

Luptele dintre germani și cehi. Dumineca viitoare vor avea loc în patruzeci de orașe ger-mane din Boemia mari manifestații de protestare în contra tendinței de cehizare a provinciei.

Din toate serviciile publice, dela telegraf și poștă, și dela căile ferate, au rămas 90 la sută funcționari cehi și numai 10 la sută ger-mani.

Din această cauză, și mai ales din faptul că guvernul central a început de a țineă seamă de plângerile lor, germanii din Boemia sunt hotărâți să ducă o luptă disperată făcând apel la toți germanii din Austria.

Miniștrii germani din cabinet au susținut în-zadar plângerile lor, deoarece colegii lor cehi nu cedează cu nici un preț.

Reacțiunea împotriva poli-tice deputaților sași.

Am spus de mult că în sânul poporului săsesc se află un puternic curent de desa-probare a politicii oficiale săsești. Dacă s'ar cercetă bine, s'ar afla probabil că aproape

Carl din noi n'au asistat la spectacolul perilor și merilor cari sufăr ciuntirea prină tăietura cre-ngilor lor. Tărâni, mai simpli dar nu-a practici, lo-vesc tulpinile pomilor sterili cu toporul.

Rebolte prin suferințe plantele înfloresc, ville se acopăr cu ciorchini, pomii dau fructe...

Spiritele superficiale defăimează durerea. Pesimiștii deranjați intelectualmente, li fac onoruri re-gale. Adevărul se găsește însă între apologiștii acestia ciudași și distrugătorii exagerați.

Viața însași are sarcina de a distribui rosturile ei și ar fi de prisos să căutăm a ușura aceasta. Să nu mărim prin propria noastră voință cantitatea durerei pe pământ. Și mai ales să nu ne-o creăm așa, fără de nici un folos.

Ea există și va exista totdeauna dar cuminte este să o privim mereu, în partea ei bună.

Și deosebi să nu tremurăm în fața durerei, căci foarte rar se poate întâmpla ca ea să ne lase desarmați.

Cea mai puternică durere de obicei e cea de mai scurtă durată. Ea este în noi, e creată de noi și depinde de noi. Pentru a ne convinge e deajuns să vedem cum se întâmplă cu dure-rea. Unii rād în fața unui atac al vanității lor, alții se desolează. Pierderile bănești pe unii li lovesc mortal pe alții li lasă indiferenți.

Credința în durere, există în »ea însăși« și se aseamnă superstiției barbare relative la foc. In-imile candido o consideră, asemeni calității ine-rente dintre lemn și jăratec. Același iluzie a sim-țurilor noastre care ne face să credem în dulceața zahărului sau în amărăciunea chininei ne inspiră

nu este sas care să fie mulțumit cu poli-tica deputaților sași. Cu deosebire în sânul generației tinere nemulțumirea a luat pro-porții îngrijitoare și se vorbește despre ea între sași ca de un lucru știut și manifest. Dacă până acuma acest curent totuși nu a putut să izbucnească pe față, cauza e de oparte disciplina și simțul de solidaritate națională atât de dezvoltat în poporul de rasă germană al sașilor, apoi și un fel de cvietism conservator care la sași e mai pu-ternic decât la alte popoare.

Dar eră evident că noul curent trebuia mai curând sau mai târziu să topească și să spargă ghiața ce-l acoperea. Cedând acestui curent ziarul oficial săsesc »Sich. Deutsches Tageblatt« publică din peam unui membru al generației tinere o serie de articole supt titlul general »Critica politi-cei săsești« primul articol având titlul speciă »Politica realistă și politica de sentimente«. Faptul că numitul ziar își face rezervele sale, nu scade nimic din expunerile atât de logice și pătrunzătoare ale tinărului om poli-tic sas.

Iată în rezumat mersul ideilor sale:

»Pe cât de des și de lărmuitor poartă vorbi-torii ungrilor în gură cuvântul despre »voința națională«, pe atât de puțină însemnătate li atri-buiesc conducătorii micului nostru popor.

»Extremitatea dintâle la ungrii a dus la de-magogism, la noi extremitatea opusă a dus la o stare de absolutism politic în care publicitatea și părerile ei sentimentale sunt cu totul nesocotite, desconsiderate. O prăpastie adâncă s'a deslăcut între conducători și cei conduși de ei. Condu-cătorii se află mereu într-o stare de nervozitate excitată, știind că faptele lor nu găsec simpatia deplină a mandanților lor.

»Toată lumea la noi își dă seama de lucrul acesta și am putea umpica coloane întregi ză-grăvind în negru politica noastră realistă care nu vrea să fie și politică de sentimente.

»Politica realistă preamărește interesul ca sin-gurul scop normativ și măsură politică după rezultatele ei palpabile. Aceste două idel cuprind mult adevăr dar duc la mari răătăciri, dacă sunt exagerate. Nu interesul e normativ, după părerea noastră (a tineretului) ci altceva ceace poate fi contrariu: pretinsul interes. Este o mare deose-bire între aceste două. Oamenii noștri politici de-

ideea că tristețea și durerea se găsec în fenome-nele cari o preced. E de ajuns să examinăm du-rerea fizică, cea mai accesibilă analizei, pentru a observa eroarea noastră. O lovitură de măciucă ce doboară un câine este de abia realtății de un elefant. Aceiași operație care ar face să leșine pe un intelectual sensibil, pe un oarecare atlas men-talcește, li lasă indiferent. Același lumină care ar obi un ochlu bolnav este plăcută unei vederi senine. Carnea omenească, obiect de oroare pentru civilizați, face deliciiile antropofagilor. Viciurile odloase și respingătoare pentru alăția oameni, en-tuziasmează pe mulți alții.

Durerea ca și plăcerea, prin consecință, nu se găsește nici în razele solare, nici în carnea ome-nească, nici în viciu. Ele sunt în noi. Pedagogii voinței sășor poate ajunge să mărească sau să micșoreze intensitatea lor. Ea poate chiar să le creze ori să le distrugă după bunul plac al in-tereselor noastre.

Să luăm, de exemplu, daturile cele mai pro-funde, ocazionate de moartea nemiloasă și să le raționăm. Înaintea moartea unui amic ultim momentele trăite împreună; ultimele lui momente însă ne rămân ca o moștenire de neatins. Nu ne mai amintim de trecut ca de un lucru de bu-curie ci ne gândim la viitor, nu totdeauna pre-surăzător.

Spiritualiștii sau realiștii, uit că în lacrimile lor, — transparent — se întrevede un egoism sălbatec.

Înaintea gândirii »oare ce vom deveni?« odată afecțiunea pierdută, — nu e loc pentru cel dis-părut. Uităm grijile, suferințele și boala sa care mai la urmă li a adus scăparea dorită, pentru a

clară de interes național tot ce a fost în trecut interes național. Ei susțin în chipul acesta pretense și nu adevărate interese și în vremea aceasta noi pierdem mereu la teren. Suntem conservatori în sens rău și urmăm o politică de ștruț.

Tot așa și ca »rezultatele palpabile«. Dacă fiecare opoziție ar înceta să vorbească și să lupte, pentru că în cluda discursurilor fulgerătoare la votare va rămâne în minoritate atunci niciși nu ar mai exista opoziție, niciși nu ar mai fi idei nouă și deci viață politică.

Politică noastră de azi nu se gândește la viitorul mai depărtat al micului nostru popor.

Pentru a se justifica, politica noastră de azi ne face să vedem exagerate »primejdiile« ce ar rezulta pentru noi dintr-o schimbare de atitudine politică. (Mai ales »primejdia românească« — N. R.) Dar ea uită că existența popoarelor nu poate aflăna de măsuri politicești, de bunăvoința cu-lărul guvern.

Tocmai poporul sășesc ne dă o pildă evidentă că existența unui popor nu stărnă de organizația lui de stat ci de puterea lui vitală. Sași și pierdut organizația lor deosebită numită fundus regius, cu privilegiile lor naționale, dar n'au pierit. Un exemplu și mai viu ne dau șvabii din Bănat cari sunt lipșiți cu totul de orice organizație națională și totuși hrănesc nădejdi mai bune pentru viitor decât noi!

Politică realită neghji cu totul spiritul politic al poporului. Pentru acela noi »tineretului« vorbim de »Verzinsburg«, de »indiferentismul nostru politic« ce crește necontenit, nu la sate numai, dar și la orașe, și ne pune în vedere soarta nemților din Zips. Pentru acela cerem o politică realită care să fie însă și o sănătoasă politică de sentimente care să respecte și sentimentele naționale ale argților. Cerem ca șelii noștri politici să nu socotească în todeauna temperamentul, sentimentalitatea ca un factor condamnat și irațional. Ei trebuie să înțelegă că în sentiment și temperament rezidă o putere care adesea călăuzeste acțiunile politice mai bine decât mintea cea sură și rece. Ei trebuie să înțelegă că valoarea pentru viitor a unei acțiuni politice adesea nu poate fi analizată și determinată nici de creierul cel mai clar și filozofic și că pentru aceasta oamenii politici din toate țările și timpurile în multe cazuri se bizuiesc în instinctul politic și au un mare respect pentru voința solidară a mulțimilor.

Dacă la noi s'ar cultiva mai mult politica de sentiment, atunci ne-am putea desface de robia unei triste convingeri ce ne apasă. E convingerea atât de generală despre »neputința politică a poporului nostru«. Ea s'a născut într'o vreme când ceilalți nemșghinari avă o atitudine politică pasivă. Nu numărul este factorul care decide todeauna

nu ne gândi decât la plăcerile sau interesele compromise prin pierderea celui iubit.

Durerea e de esență eternă. Ea ne urmărește, căci este legată de fericirea noastră. Este partea întorsă a medaliei vieții noastre.

Nu trebuie să ne gândim cum s'o ucidem, ci dimpotrivă, cum să tragem învățături folositoare din suferințe. Căci această pretensă otravă conține comori de miere.

Cu toate acestea nu ne trebuie prea multă și șinta omului trebuie să fie a micșorā dosa. Aceasta e de așemini și șinta progresul în ceea ce privește colectivitatea.

Să ne învățăm dar cu durerea, căci fără de ea viața nu e completă. E tocmai așa ca mielul la Paște, pe care, după biblie, ar trebui să-l mănăcam cu făptuți sălbatece amare.

Căci fără amărăciune nu este bucurie. Durerea între altele, este profesorul nostru de energie. Plăcerea obosește. Bucuria prea multă epuisează. Durerea ne întărește. Influențează tocmai ca dușul aplicat reurastenilor. Primindu-i ei strigă. Cu toate acestea însă mai apoi se simt reîntineriți și regenerați.

»Le Figaro«

Trad. de M.

luptele politice, ei cursul, agilitatea, mobilitatea și stăruința politică a popoarelor.

Cine nu a pierdut încă încrederea în calitățile noastre naționale, nu va găsi că neputința noastră politică e atât de desolentă și ne va ajuta să prefacem politica noastră realită într'o politică de sentimente.

Corpurile Legiuitoare.

Camera magnașilor.

— Ședința dela 10 Iulie n. —

Novela legii de execuție a ajuns în sfârșit, după lungi peripeții, sub coperiș. Camera magnașilor cedând presiunii guvernului a votat moșionea comisiei justișiare, în sensul căreia pensiunea funcționarilor nu va fi acutită de sechestru, ci numai pensiunea văduvelor, anulându-se astfel propunerea deputatului Nagy Gy., care fusese primită și inarticulată de camera deputașilor.

Ședința începe la orele 10. Prezidiăză contele Dessewffy. Camera primește fără discușii proiectele despre aranjarea proprietășii și despre prolongarea iudicatului curiale. Urmează discușia novelei de execuție. La articolul 7. care cuprinde cunoscuta propunere a deputatului Nagy Gy. de a se scuti de sechestru pensiunea funcționarilor, referentul comisiei justișiare, contele Degenfeld P. propune, ca făcându-se abstracție de pensiunea funcționarilor, numai pensiunea văduvelor și orfanilor să fie acutită de sechestru. Magnașii au primit propunerea fără discuție. S'au mai efectuat apoi câteva alte modificări stilare și de încheierea discușiei ministruul de justiție Günther le-a mulțumit magnașilor de bunăvoința cu care au votat acest proiect de mare însemnătate socială.

Președintele anunță că cu acestea s'a epuizat ordinea de zi și propune ca ședința să se ridice pe restimpul cât vor ținea desbaterile ca merei deputașilor; magnașii să aștepte în chealtune răspunsul deputașilor pentru a lea din nou sub discuție proiectul.

După o paușă de un clas și jumătate ședința se deschide din nou și se la la cunoștința hotărârea camerei deputașilor, care a adoptat modificările efective.

Camera deputașilor.

Sala de ședințe și galeriile neobișnuit de tixite. E zi de plată și cu astfel de prilejuri părinții patriei excelează în a-și împlini datoria de legiuitori. Lumea de pe galerii a fost atrasă de șvonurile că stânga extremă va improviza o aprinsă obstrucție din pricina omiterii propunerii lui Nagy Gy. inarticulată în legea de execuție. S'a început însă în așteptările sale, căci coalțiioniștii i-au covârșit pe cei vre o cățiva opoșiioniștii și cu toate că socialistul Mezőfi a lungit ședința cu o interpelație, la ora 1 și jum. novela legii de execuție a putut fi remisă camerei magnașilor, primită cu modificările efectuate acolo. Astfel mai liprește sancționarea ca proiectul să devie lege, ceea ce va urmă încurând.

Ședința se deschide la orele 12 și jum.

Președinte: Návay.

Înalnte de a se trece le ordinea zilei președintele anunță că proiectele despre aranjarea proprietășii și despre prelungirea iudicatului curiale au fost primite de camera magnașilor fără modificări.

Mai anunță apoi că socialistul Mezőfi va adresă ministruul de Interne o interpelație referitor la incendiul din strada Szöveiség, unde a ars fabrica Kovald.

Trecându-se în ordină a zilei ministruul de justiție Günther la cuvântul pentru a convinge din nou pe deputașii că propunerea lui Nagy Gy. e primejdiosă pentru echilibrul financiar al statului, anunță că din pricina asta în camera magnașilor novela execuțională a fost modificată. Învoacă pilde din străinătate, unde pensiunea funcționarilor se poate deasemenea sechestră. Propune ca avându se în vedere agitația ce s'a pornit încontra acelu proiect, să se înceapă fără amânare discuția, ca proiectul să poată fi provăzuit cât mai curând cu clauzula sancționării.

Nagy Gy. Spune că hotărîrea magnașilor e neumană și toate șfortările cari au rezultat modificarea propunerii sale sunt imorale. Roagă camera să stăruiască pe lângă hotărîrea ei de mai înainte.

Mai vorbesc Pilisy, sprjinzind propunerea lui Nagy și Bakonyi în contra ei.

Camera primește proiectul cu modificările efectuate în camera magnașilor. Partile se gudură în jurul ministruul, făcându-l ovășii.

Președintele propune ca ședința următoare să se ție în 22 Septemvrie. (Aprobări).

Mezőfi V. interpeleză din incidentul catastrofelui incendiare din strada Szöveiség, urgștând măsuri, ca fabricile din centrul capitalei să fie exterritoriate din raionul orașului și cere măsuri de siguranță pentru muncitorii primejduiți de nepăsarea proprietarilor de fabrici.

Mezőfi n'a primit răspuns.

Din străinătate.

Criza ministerială în Serbia. Regele a hotărât ca dl Veimirovici să mai păstreze mandatul pentru formarea cabinetului.

Dl Milovanovici a fost primit de rege și a recomandat suveranului formarea unui cabinet de coalțiune care să voteze înănt budgetul și apoi să tranșeze chestiunea tratatului de comerț austro-sărb. În urmă să se facă noul alegeri.

Ambele partide radicale au autorizat comiteele lor de a încheia noul negocieri fără a consulta întreg partidul.

Se observă în țară nemulțumiri din cauza trăgândrei crizei ministeriale și din cauza nesigurății care domnește cu tratatul austro-sărb.

Nou secretar perpetuu al Academiei franceze. Slujba de secretar perpetuu al Academiei franceze devenind vacantă prin decedarea lui Gaston Boissier, ilustra companie s'a adunat la 25 Iunie st. n., spre a procedă la alegerea unui succesori al defunctului.

Funcția de secretar perpetuu este foarte dorită de toți, din pricina avantajelor ei. Mai înănt, titularului, deja nemuritor, ea îi conferă — pe tot timpul vieții — perpetuitatea, ceea ce nu e un lucru de lepădat; apoi îl asigură un privilegiu nu tocmai de luat în răs: locuința pe viață în palatul Mazarin. Slujba, îi impune, e adevărat, sarcini și mai ales obligașuni d'a redactă raportul anual asupra numercașelor premii academice acordate literaturii contemporane; dar grija acelu sarcini în care se distinseră înalntea lui Boissier, fără a mai vorbi de alții mai dinainte, Willemain, Patin, Camille Doucet, nu le dă o mare compensație în prestigiul și influența ce trage eminentul critic chemat să justifice împărșirea atător palmi?

În rezumat, dacă secretariatul e o demnitate ce merită să fie ambișionată, nu e totuși o șincură.

Cu 20 de voturi din 29 votașii, fără balotaj, Academia a ales pe dl Paul Thureau-Dangin, academician încă din anul 1893. Cunoscut mai ales ca istoric, (a tipărit o minunată »Istorie a Menarșiei« din Iulie), noul secretar perpetuu e în vârstă de șaptezeci și unu de ani.

Cel dintăi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás măștru de monumente și pietre de similfr.

Fabricașio proprie din marmoră, granit, șeyali, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25. Caneșaria și magazinașii centrali: Kolozsvár, Dézsmá-u. nr. 21. Teletoa 002. Filiale: Nagyvárad, Nagybăben. Déva și Bánputak.

Din Franța. Senatul discută creditele pentru călătoria președintelui Fallieres. D. Fallieres, socialist cere reducerea sumei propuse ca protestare contra călătoriei în Rusia. Oratorul recunoaște totuși că alianța rusă a fost folositoare cauzei păcii.

Președintele Senatului, în mijlocul aplauselor generale amintește oratorului că nu are dreptul să se amestece în politica internă a Rusiei a cărei alianță este atât de eficace pentru menținerea păcii. Acțiunea noastră interațională, a zis ministrul sfacerilor străine apoi, are de bază esențială alianța cu Rusia, care nu a încetat de a duce servicii corespunzând intereselor ambelor națiuni, aspirațiilor și dorinței lor de pace.

Creditul de 400.000 franci se votează cu 282 voturi contra 1.

Alegerile prezidențiale din Statele-Unite.

Alegerile prezidențiale din Statele-Unite au intrat în faza lor cea mai activă. De câteva zile delegații partidului republican sunt întruniți la Chicago pentru a proclama pe candidatul lor. După toate probabilitățile dl Taft, actualul ministru de războiu, care e sprijinit de dl Roosevelt, va fi ales. Peste o lună se vor întruni la Denver democrații, al căror candidat va fi de sigur și de astădată tot dl Bryan. Iar la toamnă se va da lupta între acești doi candidați proclamați de pe acum de către partidele lor respective.

Ceeace dă luptei un interes deosebit, e că Statele-Unite au ajuns la un moment critic al evoluțiunii lor. Extraordinara prosperitate economică care domină toată viața republicii americane și care dă dictă politica ei, s'a oprit în mersul său ascendent. Societatea americană suferă de unele excese ale acestei prosperități și caută să lupte împotriva lor. Dar, pe de altă parte, greutatea luptei pentru trai nu au devenit destul de mari spre a face din chestia socială problema cel mai însemnat al vieții americane. Intre aceste două elemente, opinia publică nehotărâtă caută o formulă de echilibru pe care n'a găsit o încă, iar partidele politice și-au pierdut linia lor de demarcațiune; programele lor, odinioară lămurit diferențiate, se confundă astăzi atât în idei cât și în tendințe, așa că alegătorii americani nu sunt chemați să se rostească pentru cutare sau cutare politică, cum a fost cazul cu prilejul celorlalte alegeri prezidențiale.

Luptele dintre dnii Mac Kinley și Bryan s'au dat, de pildă, fie pe chestia tarifelor vamale și a întregii politici protecționiste, fie pe chestia monometalului și bimetalului. Luptele lui Roosevelt cu Parker s'au dat pe chestia imperialismului sau a antiimperialismului, pe întreaga chestiune a politicii externe a Statelor Unite și a rolului ce ele urmau să joace în în politica universală. Astăzi, toate chestiunile acestea sunt nu numai lămurite, dar atât de bine intrate în moravuri, încât fac parte integrantă din patrimoniul comun al națiunii, și democrații înșiși nu se mai gândesc ca pe baza lor să se diferențeze de republicanii sau să lupte cu aceștia.

Nu rămâne deci decât chestia trusturilor și lupta împotriva plutocrației, care ar fi putut diferenția partidele politice. Acți, atât prin tradițiunile cât și prin tendințele lor, democrații ar fi trebuit să fie aceia cari să ridice stindardul împotriva trusturilor, și s'ar fi convenit ca republicanii, cari, prin politica lor economică, au făcut posibile trusturile cu abuzurile lor, să fie apărătorii milioaneelor și ai milionarilor. Printr'o ciudată intervenție de roluri, se întâmplă însă că tocmai republicanii s'au pus în capul luptei contra trusturilor și că democrații au lăsat astfel să le scape din mâni și această armă firească a lor. Ceeace face că, deși vântul vremilor ar bate mai mult în vâslele democrațiilor, democrații să fi pierdut din nou pulsul națiunii. Vina lor e cu atât mai mare și cu atât mai neiertată, cu cât ar fi trebuit să înțeleagă că societatea americană nefiind coaptă pentru o politică înaintată mai activă, datorită democrațiilor era să devie cel puțin luptătorii cei mai aprigi împotriva abuzurilor capitalistice.

Marele merit al dlui Roosevelt e tocmai de a fi înțeles că partidul său, care e un partid conservator, este destinat să piardă din zi în zi mai mult teren și că dacă vrea să se mențină și să

nu piardă definitiv încrederea națiunii, trebuie să găsească o diversiune. Diversiunea au fost trusturile și plutocrația. Azi dl Roosevelt este mult învinuit în Statele-Unite pentru atitudinea pe care a luat-o împotriva trusturilor. Unii îl învinuiesc că a lovit pe nedrept în cea mai puternică forță economică din Statele-Unite. Alții, deși recunosc în trusturi un pericol și în plutocrație factorul cel mai disolvant, germenal cel mai însemnat de corupție al civilizațiunii americane, susțin totuși că dl Roosevelt ar fi trebuit să țină seamă de faptul că partidul său este partidul finanței și al marilor bogătași și, ca atare, că n'ar fi trebuit să aducă desbinarea în rândurile lui.

Cei ce raționează astfel uită însă că dacă dl Roosevelt nu ar fi creat diversiunea trusturilor, ar fi mai mult decât desbinare în rândurile republicanilor: partidul lor ar fi încetat de a mai juca un rol precumpănitor în politica Statelor-Unite. Democrații i-ar fi luat singura platformă populară, astăzi la ordinea zilei, și republicanii ar fi rămas străini de toate aspirațiunile și de toate nevoile reale ale societății americane. Precum Israelli a scăpat acum 30 și mai bine de ani conservatorismului englez asvârindu-l în imperialism, creând o diversiune dibace fără de care conservatorii ar fi pierdut toată influența lor asupra maselor, tot astfel dl Roosevelt a scăpat azi conservatorismul american creându-i o diversiune mântuitoare.

Democrații ar fi avut încă un mijloc să recâștige, dacă nu în totul, cel puțin în parte, încrederea națiunii: să se fi făcut luptătorii cei mai aprigi împotriva corupției administrative, iarăși un mare flagel de care suferă societatea americană. Din nenorocire ei au lăsat să le scape și această armă. În ochii Americanilor tot republicanii sunt campionii purificării moravurilor administrative. Desigur că dacă lucrurile stau astfel, ele se datoresc tot dlui Roosevelt. Nu partidul, ci el personal a pus mâna pe aceste două mari chestii și și le-a însușit. Încât se poate spune că personalitatea puternică a dlui Roosevelt a absorbit înrânsa toate năzuințele naționale și de aceea lupta de azi nu se dă, precum am spus-o, între două politici, ci pentru Roosevelt sau contra lui Roosevelt.

Aceasta și explică de ce, cu toate declarațiunile sale repetate că nu vrea să candideze pentru a treia oară la prezențiunea republicii, republicanii se încapăținau totuși să l proclame candidatul lor. Iar dacă convenția din Chicago va alege pe dl Taft, e tot fiindcă e dominată de personalitatea dlui Roosevelt și că în lipsa acestuia, vrea cel puțin să-l aleagă pe cel pe care dl Roosevelt îl susține și căruia i-a împrumutat o parte din autoritatea și marele său prestigiu, pe cel cu care au siguranță că politica dlui Roosevelt va fi continuată.

Dl Roosevelt a avut dealtminter o dreptate să nu candideze. A avut dreptate din două puncte de vedere. Întâi din punctul de vedere al intereselor sale personale și din punctul de vedere al interesului obștesc. E vădit că după 7 ani de prezențiune, cu intensitatea de muncă ce se cere unui președinte al Statelor-Unite, e greu ca acesta să mai poată fi la înălțimea sarcinii încă alți 4 ani. Afară de aceasta, cele două prezenții ale sale au fost peste măsură de strălucite. De ce dl Roosevelt să le întunece gloria prin alți 4 ani de guvernământ, care, din cauze absolute străine de voința lui, pot să fie mai întunecoase sau mai puțin norocoase? Dar e ceva mai mult: Dl Roosevelt și a luat o sarcină grea, aceea de a lupta împotriva celei mai mari forțe din America, a miliardarilor. Ori, fiind președinte al republicii, dl Roosevelt nu poate să ducă această luptă așa cum trebuie să fie dusă; ca șef suprem al statului el trebuie, într'o măsură oare-care, să fie omul națiunii întregi, iar nu reprezentantul unor interese împotriva celorlalte. Ca șef suprem al națiunii, sunt anume fapte care e bine să nu le facă cineva și sunt anume vorbe pe care nu le poate rosti. Și totuși, aceste fapte, trebuiesc făcute și aceste vorbe trebuiesc spuse.

Devenind iarăși un simplu cetățean, dl Roosevelt va avea deplina libertate da a duce la bun sfârșit războiul pe care l-a întreprins cu atâta entuziasm și cu atâta bărbăție și va aduce fără îndoială Statelor-Unite cel mai mare serviciu pe care i-l-a adus de când luptă pentru binele obștesc. Dacă pe lângă aceasta dl Taft va fi la White House, politica dlui Roosevelt va rămâne și fără el pretutindeni unde ea poate să se exer-

cite cu folos și nu va lipsi decât de acolo, unde pentru a se exercita cu eficacitate, se cerea ca dl Roosevelt să nu fie la președențiunea republicii.

În asemenea condițiuni, de ce alegătorii americani ar vota pentru dl Bryan? În chestiunile sociale, soluțiunile lui sânt nelămurite, sfioase și adesea contradictorii; în politica externă ele sânt aceleași ca ale republicanilor; în politica colonială sânt nepopulare fiindcă nu țin îndestul samă nici de ambițiunile nici de mândria Americanilor; în cele două mari chestiuni la ordinea zilei, trusturile și corupția administrativă sânt copia politicii dlui Roosevelt, o copie ca toate copiile, fără măreție și fără vigoare.

Dar să nu proorocim Până la toamnă mai trece vreme, pot interveni fapte care să răstoarne toate prevederile noastre. Un lucru e însă sigur: e că viitoarea prezențiune, oricare ar fi ea, va reprezintă o fază de tranzițiune în evoluțiunea poporului american, și că din această tranzițiune va eși o altă societate americană decât cea de azi. Cea de azi, formată din oameni veniți din toate colțurile lumii pe pământul american pentru a-l coloniza și pentru a-i explora bogățiile fără de sfârșit, este o societate de pionieri îndrăzneți, brutali dar puternici, pentru care sfortărea materială era toată grija și succesul singurul ideal. În această societate, inițiativa individuală trebuia să fie ridicată la înălțimea unui cult și admirațiunea generală trebuia să se îndrepte înspre cei ce reprezentau această inițiativă împinsă oricât de sus și oricât de departe

Societatea americană de mine, formată din fiii colonilor fără frică și a pionierilor fără scrupul, va fi desigur o societate în care sfortările materiale vor fi prețuite numai întrucât se vor împreuna cu oarecare idealuri și succesul individului nu va fi slăvit decât întru atât, întrucât nu va fi în prea mare contrazicere cu interesul obștesc. Într'o asemenea societate, grija armoniei sociale, simțimintele umanitare, sollicitudinea pentru cei mulți, pentru cei slabi și pentru cei desmoșteniți va înlocui admirația pentru cei puternici, care pe ruina altora au adunat bunuri lumeste și s'au transmortalat în forțe economice necunoscute pe alte vremuri. În această societate materialismul brutat va face treptat loc intelectualismului; splendoarea intiligenții, cercetările științifice, efflorescența artelor și a literelor va fi mai gustate decât plăcerile materiei.

În acele vremuri, rolul partidului democratic va începe. După cum partidul republican a avut menirea să organizeze vechea societate americană, partidul democraților va avea sarcina să organizeze societatea americană, de mine. Lui i-se va cere să găsească formula de echilibru între plutocrație și muncitorime. El va trebui să prefacă sfortările excesive și adesea anarchice, prin care societatea americană lucrează și progresează, în armonia mai liniștită a unei munci organizate. Și tot el va trebui să împace sentimentele de mândrie ale unui stat tânăr, cu aspirațiunile umanitare ale maselor sale muncitoare.

Fără îndoială că această societate de mine n'are este nouă, fii ai unor civilizațiuni vechi, mai simpatice decât societatea americană de azi, care n'are pentru noi decât farmecul tinereții și a exuberanții. Dar fi-va societatea americană de mine mai fericită decât cea de azi? Nu o credem. Cea de azi are privilegiul, rarul privilegiu de a nu cunoaște mizeria. Viața se câștigă lesne în Statele-Unite, lucrătorul e plătit acolo mai mult decât aiurea. Dezechilibrul averilor nu este în republica americană, ca în Anglia. clădit pe foametea celor mulți. În societatea americană de mine echilibrul bogățiilor va fi mai mare, dar cu sollicitudinea pentru sărac se va lăși și mizeria. Aceasta va fi consecința fatală a creșterii populațiunii și greutateilor luptei pentru trai ce derivă din această creștere.

E desigur aci partea cea mai ciudată a luptei ce Americanii o duc. Iată o societate fericită care, fatal, trebuie să se frământă pentru a evolua spre o formă socială ce-i va asigura mai puțină fericire. Și când te gândești că sânt încă oameni care neagă că societățile omenești evoluează după legi ce nu se pot înlătura și care le conduc destinele după neștiutele dar implacabilele lor hotărâri!

(Viața Românească.)

I. G. Duca.

Dela frați.

Nouă victime românești în Macedonia. Comitații grecești prigonesc și terorizează fără încet are elementul românesc în Macedonia.

Astfel un foarte mare număr din acești criminali a atacat acum cinci zile pe niște ciobani români în împrejurimile dela Pavadia, vilaetul de Monastir.

Iei au ucis pe proprietarul român Kita Mușa și pe servitorul, au măcelărit 150 de berbeci și doi cai și au dus 50 de oi și patru cai.

Să bănuiește că la această nouă fărădelege funcționarii turci sunt complici sau vinovați prin indulgența lor.

Școala diecezană civilă de fete.

„Tribuna” a dat publicității anunțul pentru anul școlar 1908/9, al școlii diecezane civile de fete din loc.

Dacă însă facem și amintire specială despre acel anunț școlar, — aceasta este, de sine înțeles în interesul obștească și bisericii și neamului nostru, dar nu mai puțin și în interesul acestei școli.

E afară de orice îndoielă, că școala de sub întrebare, — fiind de altfel unica școală de acest caracter, susținută de confesiunea noastră, în întreaga provincie mitropolitană — își are misiunea sa specială și titlul incontestabil de a trăi și de a se dezvoltă, aici la marginile de apus ale românismului și ortodoxismului.

Biserica a și înțeles, în orice vreme, misiunea acestei școli și prin urmare, nu l-a detras sprijinul material. Susținerea acestei școli a reclamat jertfă de bani, de multe ori ceace dieceza i-a și dat.

Iar jertfa aceasta, învoită din dragostea către instituție și din aprecierea folosurilor morale pentru biserică și neam, s'a dat nu numai pentru a-i lungi viața, — ci și pentru ca în chipul acesta să se câștige timpul trebuincios de a pune la cale un alt lucru: organizarea succesivă a școlii în mod corespunzător trebuințelor vremii grele prin care străbatem.

Dovadă reală despre aceste intențiuni ale bisericele sunt, pe lângă jertfa de bani concluziunile ultimelor sinoade eparhiale, cari cu căldură s'au rostit nu numai pentru susținerea școlii, ci și pentru introducerea tuturor acelor îmbunătățiri, dela cari ar fi să atârne prosperarea acestui institut.

Glasul supremei reprezentanțe administrative din dieceză, a sinodului eparhial, a sunat în pustiu — cât privește o însemnată parte a obștei credincioșilor noștri din eparhie. Părinții nu au prea grăbit să-și aducă fetițele la această școală ci le-au dus pe alurea. Și astfel se zădărnicesc intențiile guvernului bisericesc cu privire la soarta școlii, — ba au făcut să se piardă și încrederea în bunătatea faptel, că dieceza a adus și aduce jertfă de bani și de stăruință pentru susținerea acestei școli.

Nu s'a atins până acum în publicitate chestiunea ferirei oarecum, de această școală. Vor fi fost la mijloc și unele neajunsuri și scăderi în trecut, dupăcum poate, altminterea nici nu se poate; acelea însă sunt acum remediate. Astăzi deci când situația școlii se prezintă în condițiuni favorabile din toate punctele de vedere, — nu putem să nu atingem indiferentismul publicului nostru din aceste părți, față cu școala de care e vorba.

Știm, că e delicată chestiunea. Delicată, pentru că fiecare părinte susceptibil în fața acestei afirmațiuni — ca să nu-l zicem, în public, tocmai acuza — se poate apăra cu dreptul natural, în scris și în legea regnicolă, că al dănsului, ca părinte, este dreptul de a îngriji de creșterea și de direcționarea creșterii odraslelor sale. E foarte adevărat aceasta. Tocmai noi, bisericani, știm și știm să respectăm drepturile firești, cu cari s'a pus și biserică pe sine însăși, în consonanță perfectă.

Insă — mai ales după experiențele făcute cu școala diecezană, susținută de biserică cu jertfe pentru realizarea unui vital interes cultural — nu putem trece cu vederea poate faptul regretabil, că în vreme ce se substracte acestei școli contingentul de eleve, necesar pentru întărirea succesivă a școlii, — în același timp școlle de alt caracter, și cu alte aspirațiuni, băjbăle de fetițele române, cari, ca înainte, ar trebui să fie decorul și chiar sufletul primenilor al vieții noastre românești și creștinești.

Aparițiunea aceasta, funestă în urmările sale, că fiecele noastre, în foarte-foarte multe cazuri, își fac instrucția, — uneori chiar și educația — în institute cari urmăresc (între contrare tradițiilor și aspirațiilor noastre, — o de așa fel, că sfârșete îndreptățite temeri pentru viitorul mai apropiat ori mai îndepărtat, și o legitimă indignare, că tocmai cu prețul atârului păcat se substract altor institute de învățământ, ale noastre, contingentul de eleve.

Dar numai atât. Prin acest înconjur de acolo unde ar trebui să alergi și prin alergarea acolo de unde ar trebui să te ferești, se săvârșește un atac la adresa interesului nostru superior, pentru care și prin care avem să trăim.

Prin urmare rost mai înalt e ceace trebuie să determine discutarea chestiunii căi și direcționarea faptului pus în discuție.

De aceea, în fața acestei aparițiuni de apostazie modernă ar fi legitimă și pășirea cu cuvântul mustrării care încă nu ar fi nimică.

Dar acest organ, ca organ bisericesc, nu vrea să trateze cu cuvântul asprimei atunci, când îndreptarea lucrurilor o sperază și pe altă cale. Iar nădejdea aceasta e întemeiată, în primul loc, pe credința de bine despre oameni. Nu mai puțin ne întemeiam pe înșasi evidența lucrului. Nu ne știm adevărat în chipul, că nu ar străbate la înțelegerea și înțelegerea părinților, că el păcat fac atunci, când, ducându-și odraslele la alte școli, contribuie subînțeleasă la direcționarea și la întărirea directă a acelor șezămint, cari nu pot aduce folos moral și durabil, decât numai robia minții și înstrăinarea sufletească de singurul bine, ce l-am avut și l'avem sfânt și scump în asta lume.

Chestiunea suleată o privim, deci, dintr'un punct de vedere mai înalt, al interesului obștească, — și nu ca și reclamat al unei școli, despre care s'ar putea spune cuvinte de laudă chiar. Cu atât mai puțin discutăm, deci, cu tendință contra altor școli, cari încă își au titlul de a există, nu însă cu sprijinul nostru dat spre îndoița noastră perdere. Ci intențiunea acestor rânduri e numai atâtă: Să pornim dintr'un caz concret, ce ne zace aproape, ca ilustrare a unui păcat săvârșit și a unei datorințe neîmplinite din partea multor părinți români — pentru a semnă o primejdie cu atât mai rea cu cât ea vine și crește pe nesimțite, și pentru a aviză pe cei ce au păcătuț, să-și expieze vina.

N'a trecut încă ceasul al unsprezecelea, — iar întorcerea celor sbătuiți o cere interesul superior al întărirea tradițiilor noastre, pe toată linia, mai ales prin școală, care este arma de pace și de nebiruită biruință a timpului de azi!

Cel ce are urechi de auzit să auză! Să auză, până mai este vreme de întorcere.

Iar pentru partea răspunderii, că cele desfășurate aci, în treacăt ce e drept, sunt ori ba, spuse în competență, — iscălesc:

Dr. G. Cluhanda.

Dela meseriașii din Sebeș.

Convocare. Membrii reuniunii meseriașilor și comercianților din Sas-Sebeș și jur „Andreiana”, să invite a lna parte la adunarea generală extraordinară ce va avea loc în 26 Iulie st. n. a. c. la orele 10 a. m. în localul reuniunii, pe lângă următoarea.

ordine de zi:

1. Deschiderea adunării;
2. Demisionarea comitetului;
3. Alegerea unui comitet nou pe restul perioadei de 3 ani ș. a. 1908—1910;
4. Inchiderea adunării.

Din ședința comitetului ținută la 2 Iulie st. n. 1908.

Sas-Sebeș, la 5 Iulie 1908.

Pentru comitet: *George Tătăr*, președinte. *Ioan Băilă*, secretar.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Iulie n. 1908.

— **Alegerea patriarhului sârbesc.** Lucian Bogdanovici, administratorul mitropoliei Carlovăț, azi, în decursul ședinței camerei magnaților l-a cercetat pe ministrul președinte Wekerle și a tratat îndelung cu el chestiunea congresului bisericii naționale sârbești. Au convenit ca pe 11 Iulie să se convoace consistorul mitropolitan, iar pe 21 Iulie congresul bisericesc. În acest congres se va face alegerea patriarhului. Monitorul oficial de azi publică actul de numire a ministrului de justiție *Günther* de comisar regeșc pentru congresul bisericii naționale sârbești.

— **Examenle de calificățiune învățătorescă,** la secția pedagogică a seminarului „Andreian” din Sibiu, s'au terminat — scrie „Tel. Rom.” — Miercuri după amiază. Au decurs în cea mai perfectă ordine, iar rezultatul lor este următorul: Au prestat examenul au fost declarați calificați 67 de candidați, iar 17 au fost avizați să facă examen de corecție din câte un studiu, pe când 1 el au fost îndrumați să se supună de nou întregului examen, peste un an. Examenle au fost prezidate de domnul asesor consistorial M. Vollean.

Presă săsească. Sași sunt un popor cu o viață culturală foarte intensivă. O dovadă despre asta și presa lor, despre care găsim în revista germană „Deutsche Erde” o statistică. Sașii sunt un popor care numără 233 000 de suflete deci nici a zece parte din locuitorii Ardealului. Totuși aproape fiecare oraș săsesc are un ziar. Ziarele de căpetenie sunt „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt” (Sibiu) și „Kronstädter Zeitung” (Brașov), cari apar cotidian. Mai apar în Bistrița două săptămâniale „Bistritzer Zeitung” și „Bistritzer Wochenschrift”. În Sighișoara apar două săptămânale „Schässburger Zeitung” și „Gross-Kokler Bolte”, apoi în Reghin „Sächsisch-Reiner Wochenblatt”, în Sebeș „Der Unterwald” și în Cohalm „Repser Wochenblatt”. În Brașov mai apare o elegantă și bună revistă literară „Die Karpathen” apoi un mare număr de călindare, ziare studențești (ca „Akademische Bätter”) de specialitate etc. Care l cauza acestui avânt cultural și literar? Foarte simplă: Căitlori sași nu obișnuiesc ca cei mai mulți din al noștri — să rămăle dator cu abonamentele!

— **Atragem atențiunea deosebită a cetitorilor noștri asupra frumosului nostru folleton de azi tradus din ziarul „Figaro” (Paris).**

— **Școala primară românească din Lugoj.** Am primit la redacție al XI. anuar al școlii primare centrale românești din Lugoj lucrat de dl Oheoghe Joandrea. Partea pur școlară a anuarului e precedată de o schiță biografică asupra lui Vasile Nicolescu. Trebuie să fim mulțămitori dlui Joandrea că ne a dat și lri interesante asupra acestui reprezentant al românismului din Bănăt.

Școala a avut 6 clase cu un total de 285 de elevi și eleve și cu 4 învățători și 3 învățătoare. Alături de școală a fost și un internat de fete cu 12 fete cari au stat sub îngrijirea directoarei Sofia H. Florescu.

— **Pilda lui Siczynski.** Fapta lui Siczynski nu a rămas improactivă. Spiritul ei a încolțit mai ales între aleși liceului rutean din Coțmani (Bucovina). Șasezeci de elevi făcură o conspirație împotriva directorului Szpojnarowski. Doi elevi trădară însă conspirația și complicit lor fură arestați. Autorul conspirației ar fi un elev venit din Galiza care era pus sub acuza de a fi preamănit fapta lui Siczynski. Seara elevii au făcut manifestație împotriva directorului, spărgându-i geamurile.

— **Blândul țaran ungar.** Din Odorhei (Székelyudvarhely) se anunță un caz caracteristic de brutalitate de-a țaranilor aici. Vice șpanul dr. Sebeșy János și Ugron Zoltán membru în congregația comitetului au fost atacați de câțiva țar-

rani săcul beți și bătuți crunt cu bătele. Ugron a primit grave răni în față. Țăranii au fost arestați și au declarat că *n-au știut cine a fost în trăsură și au vrut să facă o glumă.*

Glumă săcuiașcă, nu i vorbă!

— **Amirali englezi la Ischl.** Din Ischl se telegrafiază, că Sir Charles Drury și principele Battenberg au sosit ieri seara acolo. Amirali, cari erau îmbrăcați civil și însoțiți de sublocotenenții de marină Sowerby și Nicolson, au fost întâmpinați la gară de către aghiotantul conte de Hoyos. Oaspeții regelui au tras la oțelul Elisabeta unde au fost salutați de către baronul Bronn. Înainte de amiază la orele 11 li-s'a acordat o audiență la regele.

— **Sindicatul artiștilor din România a decis să ducă luptă împotriva cafanelelor-concerte din întreaga țară, unde se petrece un spectacol cu totul rușinos ca chestiune de moravuri și în opunere cu scopul ce și-l propus acest sindicat, înființat pentru îmbunătățirea soartei artiștilor din întreaga țară.**

— **O birjăriță în Budapesta.** În Budapesta femeia Glazer Iona a adresat consiliului comunal rugarea ca să-i se permită să exercite meseria birjăriței, pe motiv că aceasta să permite și în Paris. Consiliul comunal a respins cererea.

— **Părerile unui scriitor despre public.** Iată ce scrie Emile Bergerat un cunoscut și foarte productiv autor dramatic francez despre publicul de teatru:

Vizitatorii de teatru sunt pălmași de ignoranți. Ignoranți până la patriotism (!) până la supremație. Europa îi admiră. Deci nu-i supăra. Tratează cum dorești să fie tratați pentru prețul de intrare ce plătești. Nu-i jigni, admittând că ar nu-mai o clipă că ar fi în stare să înțeleagă și să aprecieze o frumusețe literară. O astfel de jignire ei nu și-ar lerta o niciodată. Ei s'au adunat pentru a fi împreună ignoranți și pentru a și doborâți reciproc prostia. Nu le amintim nicicând educație de care au avut parte, gustul lor individual. Fii și tu ca unul din ei. Servește-le ce-au poruncit. Fă-le bucată «lor» și nimic mai mult. Axiomul este acesta: Prostia activă a privitorilor crește în raport exact cu numărul lor. Dacă sunt două-sprezece sute, atunci fiecare în parte e de două-sprezece sute de ori mai prost decât dacă ar fi singur. Dacă sunt trei atunci e numai de trei ori mai stupid. Dar îți îți trebuiesc săii pline. Ochiște la trei mil și afacerea-i făcută, dragul meu. Moșul Sarcey a avut estetica exactă a teatrului: el împărțea piesele în două categorii, acele cari aduc parale și celelalte cari nu aduc. Fă deci bani, dragul meu, și nu rușina niciodată publicul prin o piesă pe care nu ar putea o scrie oricare din public.

Jaures despre politica internațională. Vestitul deputat socialist în camera franceză chestionat la Paris de corespondentul ziarului „Berl. Tapbl.“ și a arătat părerile asupra viitoarei constelații politice din Europa în felul următor:

— Te pot asigura, că Franța dorește sincer pacea. Dacă politica de revanșare ar fi supusă azi unui plebiscit, s'ar vâdi că în Franța n'are mulți aderenți. Nu-i vine nimănui în minte să ofenseze ori să o atâțe. E o politică nefericită a aceea a Germaniei de-a căuta solidaritate de interese cu Turcia și de a se identifica cu ea până și cu abuzurile săvârșite autoritățile turcești în Balcani. Dacă Germania s'ar îngriji din vreme ca la Constantinopole să se urmeze glasul minții sănătoase, ca astfel să ușureze străduințele celor, ce voiesc pacea, prin aceasta s'ar da însemnătate într'adevăr reală apropierei dintre Anglia Rusia și Franța și s'ar accelera sosirea ceasului când triplele entente s'ar putea uni într'o mare alianță europeană de pace. Socialiștii francezi vor face toate câte le stau în putință ca ținta aceasta să se realizeze și în interesul ei vor lucra și în viitor cu însufleteire.

— **Monumental poetul Eugène Manuel.** Dumineca trecută s'a inaugurat la Paris monumentul ridicat memoriei poetului Eugène Manuel, mort la 1901, după o lungă carieră la universitate, unde în cele din urmă exercitase funcția de inspector general al instituției. Dar numai lucrărilor sale literare își datorește marea sa notorietate.

A fost unul dintre cei dintâi, înainte chiar de Francois Coppée, care a cultivat genul poeziei familiare, intime și populare, și mai ales acestui poet excelent al vieții casnice și al umilităților, autorului „Lucrărilor“, drama socială reprezentată cu mare succes la „Comedia franceză“, autorului „Poemelor căminului și ale școalei“, au voit prietenii lui să aducă un just și traicic omagiu.

Monumentul executat prin îngrijirea unui comitet de subscripție, compus din somitățile institutului, Parlamentului, literaturii, se înalță la colțul Aleei Henri-Martin, aproape de liceul Janson-de-Sailly, și este datorit eminentului statuar Gustave Michel, care a știut să-i dea un frumos caracter de simplitate expresivă.

Au luat cuvântul la solemnitatea desvelirii monumentului și au făcut elogiul poetului, d. Edouard Milland, senator, fost ministru; Liard, vice rector al Academiei din Paris; Jules Claretie, dela Academie; Brunot, profesor la Collège de France; Doniol dela Institut și alții.

Operă lui Eugène Manuel e tradusă în mare parte și în românește. Așa, e de pildă, poema sa celebră „Rochița“ e foarte cunoscută și se declamă chiar pe scena teatrului, Ateneului etc.

— **Balonul contelui Zeppelin.** Din Berlin se anunță; Contele Zeppelin își va începe călătoria aeriană probabil deja Martia viitoare, în 14 Iulie. Zeppelin va sbură cu balonul său dirijabil de pe țărnușul lacului Boden până la Mainz și înapoi. Distanța dintre lacul Bodon și orașul Mainz e de 450 km. Ca balonul să poată primi ajutor în caz de primejdie, va fi însoțit de 22 automobile. Stațiunea centrală din Friedrichshafen va primi neîntreupt știri despre soartea balonului.

— **Circulația pe străzile Bucureștilor.** Un ziarist a făcut statistica circulației de pe Calea Victoriei și strada Franklin. În 23 Martie confratele nostru a stat în locul acesta dela 4 ore 45 m. până la 7.15. În timpul acesta el a înregistrat 58 de automobile, 1971 de trăsură, 33 de tramvane, 132 de bicicliști, 5 călăreți — între cari și falimosul agent de serviciu, sergentul călare — și o motocicletă. Total 2200. Scăzând cei 5 călăreți avem 2195 de vehicule de toate felurile fără a mai pune la socoteală acele cari vor fi scăpate de bună seamă scrupulosului nostru confrate.

În mijlocie deci circulația vehiculelor pe o oră în timpul acela al zilei și în locul acela e de 880, ceea ce e o sumă de care ar putea fi mândră orice capitală.

— **O procesiune pentru ploaie în Italia.** În Italia de mijloc și de sud e mare secetă. În orașul Bari poporul ceru ca icoana sfântului Antonio făcătorul de minuni să fie scoasă și purtată prin oraș iar preoții să facă rugăciuni pentru ploaie. De 57 de ani icoana sfântului nu a fost scoasă din biserică, dar acum la stăruințele multimii icoana fu scoasă. Când icoana fu mișcată, o ușoară bură de ploaie trecu peste oraș. Când procesiunea se puse în mișcare nu apucă să sosească pe piața orașului și cerul se întunecă fără de veste și o ploaie torențială se revărsă din ceruri în freneticele strigăte de mulțumire ale multimii.

— **Vaticanul și Anglia.** În zilele trecute li s'a adus la cunoștință comunelor bisericesti catolice din Anglia ordinul papal, prin care Marea-Britanie, Olanda, Canada și Statele unite sunt scoase de sub jurisdicțiunea institutului Propaganda Fidei. Însemnătatea acestei chestiuni zace în împrejurarea, că statele acestea dela reformațiune încoace au fost considerate de teritorii misionare, cari în toată privința depindeau dela papa, iar acum biserica catolică primește și în

Anglia o organizație asemenea ca în celelalte state. În Anglia acest ordin papal e viu comentat și se crede a fi în legătură cu desbaterile congresului pananglican, în decursul cărora s'a lausat între altele și ideea apropierii de biserica catolică.

— **Catastrofele unei întreceri cu balonul.** Luni s'au ținut la Chicago întrecerile cu balonul anunțate ca săptămâni înainte și la cari lumea iubitoare de sport, s'a pregătit de luni de zile. Întrecerile însă, după cum eră de prevăzută, s'au ilustrat prin catastrofe senzaționale. Balonul aeronautului Müller în urma unei vărsări de gaz a încetat să mai funcționeze tocmai deasupra lacului Michigan. Balonul s'a lăsat în jos aproape până la suprafața apei. În clipa aceasta de primejdie însă Müller a reușit să taie funiile nacelei, care a căzut în apă, iar el cu servitorul său atârând de capetele funiilor au plutit timp de două ore cu groaza morții în suflet deasupra apei, până ce au ajuns în sfârșit norocoși la țarm. Un alt balon îndată ce-a trecut de orașul Chicago a căzut în lacul Michigan, iar un al treilea a căzut în lacul Huron. Călătorii au fost scoși din valuri de niște luntrași. Cel mai norocos a fost balonul italian San Antonio, care după ce a parcurs o distanță de 825 mile englezești s'a lăsat pe pământ aproape de Fielding.

— **O mie posturi noul de învățători.** Cu începerea dela 1 Octombrie a. c. se crează 1000 de posturi noul de învățători ajutori în învățământul rural. Pentru ocuparea acestor posturi, în lipsă de titulari se caută suplinitori. Candidații vor trebui să aibă 4 clase secundare. Cererile se vor adresa revizorilor respectivi, împreună cu toate actele necesare, până la 15 Septembrie a. c. Sunt două clase de învățători-suplinitori cu salariul de 90 și 65 lei lunar.

— **Un nou soi de exerciții militare.** Diferite corpuri de trupă de la garnizoana din Thor (Germania) vor executa un nou soi de exerciții. Ieste vorba de-a tăia de-a beli și de-a frige repede un bou. În cursul războiului din Africa negri s'a recunoscut trebuința acestui nou soi de exerciții de a să familiariza cu abaterea vitelor ce servesc de mâncare.

Vitejilor soldați le dorim poștă bună.

— **Populația Petersburgului.** Se anunță din Petersburg: Ziarul publică rezultatul recensământului terminat într'una din zilele trecute conform căreia Petersburgul are 1,524,500 locuitori. Și anume: 824,282 bărbați și 700,218 femei. Dela ultima recensune populația a crescut în p'd. Cea din urmă numărătoare a fost în 1900 și d'atunci populația Petersburgului s'a sporit cu 302,801 suflete.

— **Expediția polară a lui Peary.** Din Londra se vestește că americanul Peary, căpitan de marină, va întreprinde în curând o nouă expediție la polul nordic. Peary a mai făcut și în trecut încercări să străbată până la centrul împărăției de gheață, dar n'a izbutit. Acum va pleca cu corabia „Roosevelt“ din Cape Breton. Din planurile sale n'a dostăinuit decât că are de gând să ajungă până la Smith-Sande. În drum își va lua în tregi personalul cu eschimoși și va lua în corbie și câini de Grönlanda. Iarna are de gând să petreacă tot în acel punct din Grant, unde a petrecut și iarna din 1905—1906. De acolo își va continua expediția pedestru nizzind s'ajungă până la polul nordic. Înainte de plecarea Peary își va lua rămas bun dela președintele Roosevelt în Osterbay.

— **Piciorul tăiat în Petersburg un camel încărcat trecu peste un soldat decorat cu cruce Sf. Gheorghe, tăindu-i piciorul.** Soldatul rămas însă cludat de rece și nu striga de durere ci de furie împotriva vizitului. Când gardistul îl ridică spre a-l transporta la spital, soldatul refuză. Pețtru ce? întrebă mirat gardistul. Pentru că piciorul a fost de lemn, răspuse soldatul.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

— >Ungaria< ne disprețuește. Intreținută din Cluj a guvernului unguerec ne tratează în numărul ei de azi cu un dispreț cam ca acela, al cocotel nerușinate care și-ar bate joc de femea cinstită, și săracă, pentru că nu are bogăția luxului ei câștigat prin necinste. Așa >Ungaria< ne spune că a celți cu desgust apolul nostru prin care somam pe restanțierii să-și achite restanțele și li amenințăm chiar cu procese.

Ea firește n'are nevoie de aceasta, trăiește din belșug și ca o cocotă din cele mai nerușinate. Ce ar putea să facă altceva decât să-și bată joc de noi cari ne câștigăm pâinea cu muncă grea cinstită și adesea nerecunosătoare. Disprețul >Ungariei< însă este cel mai frumos titlu de mândrie al nostru, de care ne ferim.

— Un candidat gras. D. Taft, candidat republican la președinția Statelor-Unite a plecat la Hot-Springs (Statul Virginia) unde va petrece vara. Aceasta pentru a lua o cură contra grăsimii. Taft cântărește într'adevăr o sută nouăzeci și cinci de chilograme și nu de mult a declarat că nici un om din lume nu se cuvine să încreacă o sută douăzeci de chilograme.

După unii domnul Taft ar mai fi adăugat:

Președintele Vasihington eră foarte slab. Când și-a comandat un fotoliu executiv, iel nu a fost destul de prevăzător de-a să gândi la urmașii săi cari puteau fi mai grași decât el.

Va să zică dl Taft după propria sa vorbă ar avea de parcurs o cale lungă de — 75 de chilograme pentru a să apropia de limitele buneii cuviințe ce singur și-a croit.

— Teatra pentru copii. Marele umoris american Mark Twain a ajuns întemeietor de teatre. In unire cu marea societate Education Aliance a hotărât să construiască în New-York un teatru în care se vor da numai reprezentații pentru copii. Noul teatru, afară de o sală în care poate încăpea 1000 de persoane, va cuprinde o odaie de clase, o sală pentru intraniri sociale și una pentru repetițiile orchestrei.

Teatrul va purta numele „Teatru educativ pentru copii“.

Un copil cuminte.

— Cum te mai porți acumă Ionel? întrebă un cunoscut pe micul ștregar.

— Mai bine, răspuse laconic Ionel.

— Matzky Károly, cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

Banul Rauch în primejdie.

Făcând un turneu cu automobilul prin comit. Lika-Krbava, a făcut banul Rauch însoțit de consilierul Ehrenhöfer, o mică abatere și în Dalmatija unde vizită orașelul Knin. Inainte de prânz el vizită muzeul de anticități croate. In scurtă vreme o mulțime de câțeva sute să adună în fața muzeului. Să aflase că a sosit străini dar lumea voia să se dumerească întâi de identitatea lor și deci să abțineau dela orice manifestații.

Mulțimea trimise două persoane în muzeu ca să întrebe de-a dreptul pe străini cine sunt. Aceștia intrară în muzeu și se adresară celor doi străini cari afirmară că sunt banul Rauch și consilierul Ehrenhöfer.

Cei doi trimiși comunicară răspunsul mulțimii. Strigăte furtunoase de Abzug și alte invective se auziră la adresa banului. Mulțimea cerea ca banul să părăsească imediat muzeul și orașul. Totodată ea protestă ca banul să-și înscrie numele în cartea muzeului.

Baronul Rauch și însoțitorii săi fură nevoiți să părăsească imediat muzeul dar trebuiră să percurgă pe jos calea până la automobilul ce se afla la otei. Pe drum mul-

țimea voi să-i atace și să-i bată, dar consilierul Ehrenhöfer o rugă în ton politic să nu-i supere. Lumea se potoli ba îi dădu asigurarea că nu le va face nimica cu condiția să părăsească imediat orașul. Banul nu avu nici timpul să ia masa pe care o comandase, căci lumea nu-i dădu răgaz.

Când banul se urcase în automobil și plecase cu toată iuteala către granița Croației, să zice că ar fi scos din buzunar revolverul său încărcat și ar fi amenințat cu el lumea rămasă în urmă.

Nopti bucureștene.

Când clipele din urmă ale zilei se stâng în zare, înfășurate în aurul asfințitului, un nou fior de viață petrece orașul dela un capăt la altul. Sunt ceasurile liniștite ale seerei, începutul acelei vieți intense pe care o simți noaptea în orașele mari.

Și însuși preludiul acestei vieți nocturne, plimbarea molcumă dela Șosea, cuprinsă în licăririle galbene-trandafirii ale apusului, îți întind ca într'o apoteoză de feerie tot ce-ți poate da o noapte de vară.

Apoi pe măsură ce lumina se potolește, de îndată ce ultima dără însăngerată se topește în fundul desigurilor, stolurile de pasări mai îngână un cântec umplând văzduhul cu freământul piuitului.

Deodată ochii albi de lumină electrică încep să clipească nesiguri printre boltele de ramuri și întind sub albastrul misterios ce cuprinde tot, nu știi ce farmec al nopții ce se coboară.

Dar șoseaua începe să-și peardă taina boschetelor singuraticice. Pe poteci se strecoară forme albe înlănțuite de umbre negre. Ropotul caleșilor bucureștene se perde de-a lungul Șoselei, întovărășit de acordurile vibrante ale unui vals de operete îngâmfat de o famfară.

Iar pe aleele largi unde de lume se îndreaptă ușurele spre micile grădini, pe unde tarafuri de lăutari le primesc cu veselia cântecelor de altă dată.

Numai în pridvorul >Căminului< e ceva deosebit. Un violonist tânăr cu câțiva tovarăși împărășile în atmosfera înseninată a parcului lumina unor cântece ce nu pot place tuturor. De acela băzâlitul glasurilor îți chinule auzul, când poezia unei pagini inspirate se ridică par'că în văzduh.

Grupurile sunt vesele însă. Discuțiile sunt foarte atrăgătoare și îndreptătesc neluarea în seamă a muzicii. >Toaletă< doamna lca și panorama janelii Igrec sunt chestiuni de cea mai vie actualitate și nu pot fi date uitării.

Câte un visător cu privirile perdate pe urma unei forme aeriene ce se desface din spațiu, urmărește par'că în deslănțuirea notelor ceva din ceace se petrece în sufletul lor. Iar o ceață viosă abia așezată în jurul unei mese, bate tactul unei romanțe duioase italiene, cum ar țâcăni din pahare cadența unui vals.

Mai încolo, în preajma Șoselei, la >Flora<, vestitul local de petrecere nocturnă, spre miezul nopții se începe adevărata viață de local ce se respectă. Atunci începe >mondemenismul< și >demimondemenismul< bucureștenii să se scoboare, să-și lase cauciul și aerele, ca să ia puțin aer.

Și în acordurile ușurele ale unui cântec vechi, abia șoptit de o bandă de țigani, petrecerea se începe cu toate zvâpăerile firești în care străvezi nebuniile finale.

Când liniștea laltină de-alungul Șoselei estompată de întunericul adânc, glasurile răgușite ale chefillor sparg văzduhul și te fac să încrimenești loculul la tresăltările lor dezordonate.

Acum însă, în inima orașului, se începe viața noctambulilor adevărați. Prin liniștea ulițelor crotopite de întuneric, șirurile de case înfășurate într'o ceață de vis au ceva atrăgător, melanchipuit de frumos!

Bizareria formelor și a liniilor pierdute în întuneric îți dau iluzia unui oraș nou, necunoscut. Siluetele svelte ale plopilor se clatină încetinel cuprinse de susurul proaspăt al zefirului de dimi-

neață. Iar vreun palat somptuos, dintr'o străduță de lângă Ateneu te face să și-se pară că găsești într'unul din cartierele mărețe ale Romei. Până într'atâta fastul stilului renașterii și măreția celui roman te face să zărești într'aveea frumusețile din cetatea vechimel.

>Varietetenile< însă ridică în aer accentele depravate ale tantomurilor nerușinate, în care glasurile de cucuvele ale cântărețelor rebegite se amestecă cu acordurile desparate ale tapeurului.

>Cârciumile de noapte<, aceste sponagii sociale ale civilizației, cu luminile lor amorțite de puterea băuturilor ce gălgăie necontentit, par'că ar fi niște bieți beșivi amorțiti la marginea drumului, cu balerlele pline în brați. Și cu toată amorțea, tot mai chiamă pe câte cineva să mai clusteaacă până nu se face ziua.

Prin asemeni localuri chefurile se și în lanț și capătă monstruoșitatea acelor antice >triclinali< cu care se făleau strămoșii noștri.

Și, încă odată, nu ne desmințim originea ilustră. >Orgiile romane< de altădată sunt floare la ureche pe lângă cele înjghebate de urmașii vechel Romei.

Sănjenirile sociale, loveșmântate în lanțul conveniențelor stăpânitoare, se pierd fără de urmă. Omul, această capod'operă a creației, începu să și înțeleagă menirea dându-se de-a berbeleacu prin mociră destrăului! Și după ce nu mai rămâne nimic de făcut, când vreun cocoș din vecinătate trâmbețeașă licărirea zorilor, în latunericul minților întră un gând spăimântător: vine ziua, lumina! Noctambului dau buzna pe uși, fug înspălmântați, iar cârciumele de noapte își bleoștesc înalte privirile lor ațipite, răsbite de lumina zorilor.

Prin limpezimea aierului proaspăt trec sunete sfioase rătăcite prin spațiu. Apoi notele argintiilor ale ciocăriilor se întrec să vestească soarea marelui preot ce și poartă de mii de ani făclia vieții, și în acordurile senine ale celui cântec sufletul tresăltă iarăși la adevărata viață.

Prin singurătatea străzilor uruiturile căruțelor și șgomotul primilor lucrători grăbiți deșteaptă ecouri sonore, ca un preludiu al muncii ce vor tă lace-pă.

Dar frumusețea nopților bucureștene rămâne aceeași, fără ca acești nenorociți s'o priceapă. Și ori încotro ai lua-o, spre marginile acoperite de pace, poți colinda în bunăvoie, fără pic de primejdie.

Civilizația nu și a putut semăna apașismul la noi, și Bucureștii, cu toate proporțiile și aerele-i apusane, rămâne încă sub stăpânirea apucăturilor de oraș cinstit.

Și de aceea, în liniștea nopților, par'că te-ai află într'o imensă grădină, prin care treci nesupărat de nimeni, și de aceea îți place mai mult orașul acesta în care te izbăștii la tot pasul de cele mai mari contraste.

Economic.

Camere agricole.

La finele săptămânei trecute s'a dat publicității noul proiect de lege, privitor la crearea de camere agricole, analoage celor existente în Prusia încă din 1894.

Proiectul de lege este lucrarea comună a celor doi directori a celor mai mari asociații de agricultori din țară, a asociațiilor >Magyar Gazda Szövetség< și >Országos Magyar Gazdasági Egyesület și constă din 2 părți cu câte 3 capitole și în total din 21 paragrafi.

Partea primă se ocupă cu crearea, organizația și controlul camerelor agricole, a căror sferă de activitate o stabilește ministrul de agricultură. Mai departe se normează precis relația de drept a membrilor camerei agricole, cari se impart în membrii interni și externi și se regulează taxele ce au să le plătească singuraticii proprietari

pe baza venitului curat catastral al moșiei lor.

Partea a doua se ocupă cu crearea, organizarea și controlul camerei agricole regnicolare, care va avea 80 de membri numiți de ministrul de agricultură în conțelegere cu »Asociația reg. a agronomilor ungari« (»Magyar Gazda Szövetség«) și cu »Asociația agricolă regnicolară« (»Országos Magyar Gazdasági Egyesület«). Cheltuielile de întreținere a acestei camere le poartă în părți egale statul și camerele agricole.

Membrii ai camerei agricole regnicolare sunt prezenții camerelor agricole și câte 3 delegați ai reuniunilor și asociațiilor agricole numiți de camera agricolă regnicolară. Afară de aceștia se mai aleg în cameră și 20 din cei mai valoroși specialiști în ale agriculturii.

În § 1 a cap. prim este circumscrisă chemarea camerelor agricole: reprezentarea și promovarea intereselor agricole, care constă mai ales: în promovarea și controlarea asociațiilor agricole, în crearea de economii și ferme model, de cursuri pentru învățământul agricol, aranjarea de expoziții și călătorii de studiu, în editura de reviste și cărți de specialitate etc.

Camerele agricole au să conlucre și într-acolo ca agronomii să-și poată desfășura cu înlesnire produsele, țin în evidență pe funcționarii agricoli și veterinarii din reionul lor, mijlocesc lucrări și adună datele statistice privitoare la agricultură și au să raporteze în fiecare an atât ministrului de agricultură, cât și camerei agricole regnicolare asupra experiențelor făcute și a dorințelor și plângerilor speciale ivite în reionul lor.

Conform §-lui 4 sediul și reionul de activitate al camerelor agricole îl hotărăște ministrul de agricultură, în conțelegere cu camera regnicolară, a căreia sediu este Budapesta: §§ 5—10 se ocupă cu adunările generale de constituire ale camerelor agricole, circumscriu cuprinsul statutelor, ce vor fi a se compune, ordinea de lucru, administrația, angajarea funcționarilor și personalului etc.

Controlul suprem asupra camerelor agricole îl exerciază ministrul de agricultură, care cu aprobarea Majestății Sale a Regelui este în drept a-și dizolva camerele, cari nu-și împlinesc chemarea ori depășesc sfera lor de competență.

Capitolul II al părții prime se ocupă în §§ 11—15 cu relația de drept a membrilor camerei, cu procedura de urmat la alegerea membrilor, condițiile pentru a putea alege și a putea fi ales și enumeră cazurile în cari membrii camerelor agricole pot fi suspendați resp. șterși din lista membrilor.

În capitolul III § 16 se regulează gestiunea financiară și administrativă; mai de parte se fixează taxele pentru cameră, care la proprietari face 1% a venitului curat catastral, iar la arendași și funcționari agricoli etc. 1% a impozitului de venit.

În partea a doua se normează tot în 3 capitole și în §§ 17—21 organizația și sfera de activitate a camerei agricole regnicolare și relația de drept a membrilor acestor camere, a căror mandat durează 3 ani.

Din întreg proiectul se vede tendința de

a asigura deja la prima organizare a camerelor agricole o influință mare actualilor reprezentanți ai agriculturii, reuniunilor agricole. (»R. E.«).

Tragerea la sorți a bonurilor rurale. La ministerul agriculturii și domeniilor a început ieri dimineața să se tragă la sorți numele subscriitorului bonurilor Casei rurale.

Tragerea s'a făcut de o comisiune compusă din d-nii C. Manolescu-Râmnicu, consilier la casașe, Militade Economu, consilier la curtea de compturi și Victor Antonescu, director la Banca Națională.

Di Anton Carp a asistat la tragere. Tragerea s'a efectuat astfel:

S'au pus în urnă atâtea bilete câți subscriitorii au fost. S'au scătuit patru dosare cu numele tuturor subscriitorilor și fiecare subscriitor va avea un număr de ordine în dosar. În dreptul numelui fiecărui subscriitor eră trecut numărul acțiunilor subscrise.

Scoțându-se din urnă un număr, se căuta în dosar numele subscriitorului trecut la numărul corespunzător. Numele acela se nota pe un registru special; de asemenea se nota în dreptul numelui și numărul acțiunilor subscrise.

Pără la ora 12 se trăsese două mii acțiuni. După amezzi tragerea a continuat.

Novela execuțională. Reprezentanții institutelor de bani din Oradea-mare au ținut o conferință, în chestia legii noi execuționale. Ei au hotărât să procedeze cu cea mai mare cruzare și să evite a denunța împrumuturile.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

(Budapesta, 11 Iulie 1908.)

1 CHERFREA la 1 ORĂ :

Oran pe Oct. 1908 (100 sig.)	22.64—22.66
Bucureșt pe Oct.	19.10—19.12
Ovăs pe Oct.	16.94—16.95
L. m. m. pe Iulie 1908	14.72—14.74

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:
Oran

De Tisa — — — —	23 K.	80—25 K.	40 fil
Din comitatul Albei — — —	23	> 50—25	> 10
De Pesta — — — —	23	> 60—2	> 5, 20
Bănățenesc — — — —	23	> 70—24	> 90
De Bacica — — — —	23	> 90—25	> —
Săcară — — — —	19	> 50—19	> 70
Orzul de nutreț, cvalit. I.	14	> 50—14	> 70
> de cvalitatea II.	14	> 10—14	> 50
Ovăs de > I.	17	> —17	> 20
> > > II.	16	> 40—16	> 80
Cucuruz vechiu — — — —	>	> —	> —
> nou — — — —	14	> 70—14	> 90

Felurimi.

Un domnitor — poet. Știi că Khedivul Egiptului este un poet de primul rând? — În limba arabă bine știuteles. Celce i-au citit versurile (noi încă nu, căci redactorul nostru însărcinat cu politică arabă, nu s'a — născut încă) vorbesc de ele cu entuziasm. Poezia lui Abbas-Hilmi e melodioasă, înălțată și lubește alegoriile, ca cele mai multe din poemele arabe de aifel.

În cursul unei vizite ce a făcut odinioară la curtea de Anglia, Khedivul trimise reginei Victoria un minunat buchet însoțit de o strofă: »Îți trimet acest buchet ca mărturie a iubirii poporul egiptean. Fiecare trandafir, fiecare crin, fiecare jasmîn reprezintă inima unui egiptean și mireasma ce răspândește fiecare din flori este tămăduirea rugăciunii ce să înălță spre cer pentru tine, puternică regină, floare între regine!»

Experiențele profesorului Haggarth. — Dupăcum se anunță din New-York, învățatul

profesor Melvin Haggarth a hotărât să stea 3 luni de zile în casa maimuțelor din grădina zoologică de acolo, spre a face cu 13 maimuțe o serie de experiențe cari vor lărgi cunoștințele despre inteligența maimuțelor. Haggarth a construit o cușcă specială care poate fi deschisă prin trucuri secrete.

În cușcă e închisă peste zi o maimuță, care are să-și dovedească viclenia prin descoperirea acestor trucuri. În totul, sunt de dezlegat 7 „probleme“ și orice succes e răsplătit cu prăjituri. Dacă maimuța nu izbutește să descopere trucurile e băgată lângă ea altă maimuță care cunoaște mecanismul cuștei. Acum se observă câtă vreme îi trebuie unei maimuțe până fură secretul pe care îl știe cealaltă.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut nrul 18 din „Amicul Tinerimei“ revistă pentru tinerimea școlară, cu următorul cuprins: Un frumos exemplu. — Cum pedepsește șoarecii. — Adunarea, prepararea și conservarea fluturilor. — Răul ce nu se mai poate repara. — Cărciuma păsărilor. — Țigani. — Orb. — Probleme. Deslegări.

Abonamentele se fac la institutul tipografic „Minerva“ din București. Abonamentul pe un an întreg 5 lei. Un număr costă 20 bani.

Pomelnic pentru pomenirea viilor și morților, la liturgii și parastase, legat în pânză 50 fil., în hârtie 30 fil. Se află de vânzare la »Tipografia diecezană« și la »Tribuna« în Arad.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«

Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din 11 Octombrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate căpăta cu prețul de 1 Cor. 50 fil. Plus 10 fileri porto.

A apărut:

CĂLĂUZ

prin

Constantinopole și împrejurime

de

Teodor Filipescu.

Prețul 80 fil., plus 10 fil. porto.

Se poate comanda dela autorul Teodor Filipescu, Serajevo (Bosnia).

Poșta Redacției.

„Cultura poporului“. Nu se poate publica.

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.
Editor proprietar George Nichin.

DE VÂNZARE!

Se vinde din mână liberă o vie situată admirabil pe dealul Covăsânțului, în extensiune de 3 jughere, din cari peste 2 jughere plantate cu viță de soiuri excelente. Rod bogat și de calitate neîntrecută. În vie o colină în stare bună, servește de plăcută locuință peste vară.

Informații mai de aproape la redacția »Tribunei«.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA

1907. 23 Iunie.		ACTIV		1908. 14 Iunie. 21 Iunie.	
112878897	Reserva metalică Aur . . . . . 89583903 Trate Aur 37300000	127389698	126883903		
1512449		1719364	1635527		
85988362	Argint și diverse monete	57185725	50684720		
10704000	Portofoliu Român și Străin	25610096	25559860		
21200307	*) Impr. contra ef. publice . . . . . 8035900 " " " " in cont curent 17523960	11999699	11996854		
11999840		15550233	15493078		
15871054	Fonduri publice	3230621	3224621		
3259121	Efectele fondului de rezervă	5952969	5953269		
5877888	" " amortisarea imob. și material	698351	698446		
640450	Imobili	856817	862678		
966024	Mobilier și Mașini de Imprimerie	105404454	105418804		
104420834	Cheltueli de Administrațiune	—	—		
—	Deposite libere	13138676	16318796		
—	" " & provizoriu	26479406	25453171		
11710883	Compturi curinți	395216109	390183727		
23089255	Compturi de valori	12000000	12000000		
410119364	PASIV	24850121	24912801		
12000000	Capital	3664810	3673310		
22971453	Fond de rezervă	247624570	242441360		
3404192	Fondul amortisării imobilelor și material	—	—		
265618500	Bilete de Bancă în circulațiune	1672154	1737452		
—	Profituri și perderi	105404454	105418804		
1704385	Dobânzi și beneficii diverse	—	—		
104420834	Deposite de retras	—	—		
—	" " & provizoriu	395216109	390183727		
—	Compturi curinți	—	—		
410119364	Scomptul 5% . . . . . *) Dobânda 5 1/2%	—	—		

Ministerul Financelor.
Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor
Datoria Publică.

Nr. 38197   20 Iunie 1908.

Publicațiune.

A 20-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortisabilă din 1898 împrumutul de 180.000.000 lei se va efectua în ziua de **19 Iulie/1 August 1908**, la orele 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în «Monitorul Oficial» Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 537.000 în proporția următoare :

19 titluri à	5.000 Lei	95.000
65 » »	2.500 »	162.500
161 » »	1.000 »	161.000
237 » »	500 »	118.500

482 titluri pentru o valoare nominală de Lei 537.000

Publicul este rugat a asista la tragere.
Directorul Datoriei Publice și al Pensiunilor
I. Ionescu.

Prăvălie românească.

Gabor Beres

CLUJ, (Kolozsvár) Kossuth Lajos u. 7. Telefon 654.

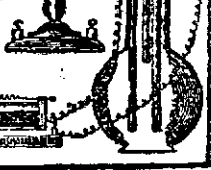
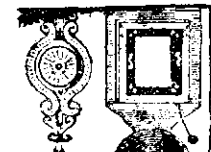
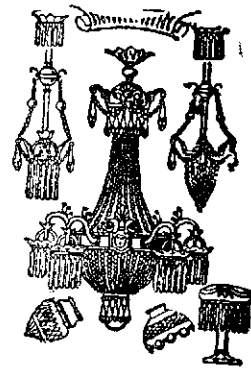
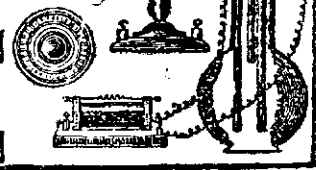
Montare de iluminat cu electricitate, montare de telefon, sonerii electrice, parafulgere.

Magazin stabil :

lămpi în formă de lustru, și de brațe de pereți

precum și tot felul de obiecte pentru **electricitate**

Reparaturile le săvârșesc pe lângă garanție așa în loc, ca în provincie.

Reclama e sufletul comerțului.

APĂ MINERALĂ PHOENIX DIN BUZIĂȘ

IN PRIVINȚA EFECTULUI **PENTRU BOALELE DE RINICHI ȘI BĂȘICĂ** INTRECE TOATE APELE.

La gust e plăcută, puțin acrie, nu e feruminoasă și abundează în acid carbonic. **Apă de masă neobișnuit de răcoritoare.** Intrebuințată pentru cură de beut, pentru boale de rinichi și bășică, pentru formațiunea petrii de bășică și înisipare, pentru catarul organelor de respirație și de secrețiune s'a dovedit de un efect eminent.

PROSPECTE trimite gratuit administrația izvorului :
Direcțiunea stațiunii balneare Muschong — în Buziăș.

Müller György
prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti
Temesvár-Józsefváros, Uri-utcza nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acopereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de rital ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în execuție frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata preoțime, că voi putea satisface pretensiunilor celor mai gingașe.

HAMMER ZS. és TÁRSA
măiestru de articole electrice și fabricant de balanțe (cântare).
ARAD, Piața Boros-Béni, Nr. 1. (In casa dlui Dr. Sever Ispravnic).

Mare atelier de reparaturi speciale. Mare magazin stabil în biciclete fabricații engleze, americane și germane. Singurul vânzător al mașinei de cusut celebre „VICTORIA”, „OPPEL”, „SINGER” și „MINERVA” cu sunciea în formă de roată. Magazin de balanțe decimale și de bucătărie.

Mare asortiment în părți de mașini de cusut, articole de montate biciclete și articole de electricitate.

Tot felul de reparațiuni în bransa aaeasta pe lângă prețuri moderate și garanție.

Grosz Nagy Ferencz,

farma-
cist. :: **Debreczen** :: farmacia ::
«Arany egyszarvu»

Hajdusági
Bajuszpedra.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materie neunsuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin postă
se trimite numai 3 borcane cu
2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT

PENTRU VOPSIREA PARULUI

în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înă-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spiritul Reuma

Încercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás Arad, Szabadság-tér.

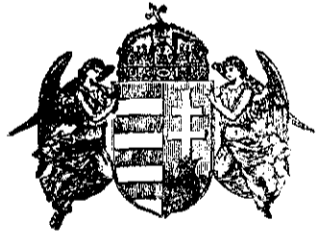
Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpsta în 1896.

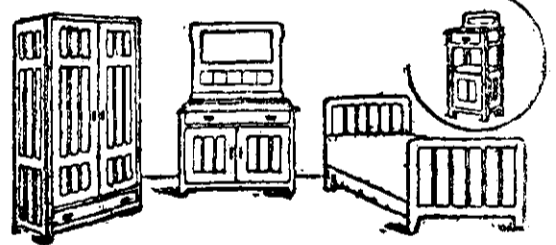
Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. - TIMIȘOARA

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor striccate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lătura fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în- te cu deosebire în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sire stă- tătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Preț-enraturile ilustrate gratis.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin izvor de a procura mobile
e în TIMIȘIORA.

Mare magazin cu tot felul de mobile
pentru mirese, dormitoare,
saloaane, cafenele, hote-
luri etc., dela cele mai simple până
la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru
biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea
meselor de biliard după desemne date sau
planuite și desemnate de mine; nu altcum
și tot felul de lucruri și mobile pentru edi-
ficii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri
solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plă-
tibil în rate lunare.

În așteptarea comenzilor, rămân
cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár
Gyárvaros, 3 király-u. 6.

Oravicza
Fő-utca.

Dipl. de onoare
Lovrin 1902.

SZUBOTHA SÁNDOR

Medalia de aur
Timișoara 1891.

pregător de odăjdii și ajutori bisericești.

Întemeiat la 1883   Telefon pentru comit. și oraș 498.

Croitorul teolog, episcopesci din Cenad, liferantul
Excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg vis-à-vis
de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea
binevoitoare atât a preoțimei cât și a acelor, cari
voesc să cumpere pentru biserică capele, sau socie-
tăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de ajusturi bi-
sericești

tot astfel marele său asortiment pentru materiale
necesare la formarea ajustărilor bisericești.

Pentru liferăriile moleșiau raspunderea
Servesc bucuros cu catalog ilustrat.

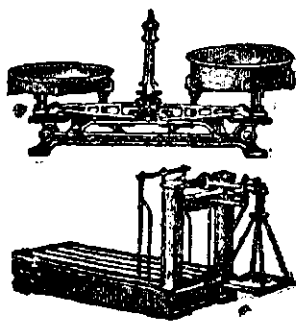

Să sprijinim industria din loc!

I. SPANLANG,

lăcătușier

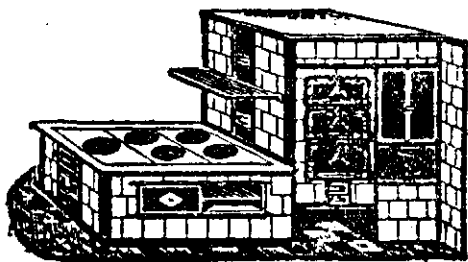
ARAD, Flórián-u. nr. 6^e (casă proprie)

Primește în lucrătoria sa orice lucru ce stă în atingere cu această branșă, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de fierț, porți, balcoane, coridoare, trepte, grilaje verende, scuturi, tablete în orice formă, sobe Meidinger, fântâni săritoare, și orice soluri de renovări.

Indepinesc orice comandă atât în loc cât și în provincie în modul cel mai cinstit — iar pentru lucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerând sprijinul onoratului public, român

Cu stimă:

I. SPANLANG,

lăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

Orice lucru se indeplineste, sub ingrijirea mea proprie.

Lucru admirabil. — Prețuri ieftine. — Serviciu prompt.

MOȘTENITORII LUI TAGÁNYI ISTVÁN ȘI KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN

proprietarii de vii de deal

și vind

VINURILE

din regia proprie exclusiv de Mădierat, Miniș și Barațca, vinuri albe și roșie de masă, de desert (aszu)

în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pentru acest scop și le espediază în butoie sau buteli în loc sau în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la dorință imediat.

Frideric Hönig

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Fondat la 1840.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără ca să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopotenouă pe lângă

suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Cel mai mare magazin și atelier de reparat biciclete și mașini de cusut din Arad.

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai ieftin magazin de mașini de cusut Minerva cu roată și biciclete Puch și Premier precum și părți constituante de mașini, plăci de gramofone. — Ace de mașină de cusut veritabile englezești. Condiții de plată favorabile. Mare atelier special de reparatori.

EISELE JÁNOS, Arad.

Depozit de articole de Norinberg, articole de podoabă, modă de bărbați.

PENTRU SEZONUL DE PRIMĂVARĂ, PREȚURILE CELE MAI IEFTINE.

Au sosit cordoane de femei, copii și fete, moda cea mai nouă, pălării pentru bărbați și copii, albituri, cravate, manjete, gulere, asortiment bogat.

Mince (lopde), jucării de copii, ouă de Paști, stropitori de calitate cea mai bună, prețuri ieftine. Probați numai odată și vă veți convinge.

Gramofonele cele mai bune și plăci se pot cumpăra cu scăzământ la prețuri.

O cumpărare de probă va convinge pe oricine despre asta.

Rog binevoitoarea atenție:

Eisele János.

„LA PAPAGALUL VERDE“ vis-à-vis cu statua sf. treim.

Braun Miksa

A R A D, Piața Boros-Béni, Nrul 1.

Prăvălie de articlii de cânepă, in și lână.

Telefon Nr. 594.

Mare depozit de cânepă, in și tarpaulin,

saci de grâu

ponevi brute și impenetrabile de apă, saci de paie, covoare de cal, pânză de împachetat, sfori de împachetat, precum și tot felul de funii, sfori de legat sacii, vițele de vie și sfori sure.

Institut de împrumutat saci.

Să cumpără și vând saci de făină și tărâțe invecchiti.

FRĂȚII BURZA

A R A D, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de fer, plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mășini de gătit, sârme și cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer
o == turnat și smălțuite. == o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel“.

- - Mare depozit de revolvere - -
cu repetiție, arme și recvizite de
o o o împușcat. o o o

≡ Deposit de mașini agricole. ≡

asa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, mașini de sămănaș, grape, tăietoare de pae și napi, cântare. M a r e m a g a z i n.

Cea mai bună calitate în plăci de catran (păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

◀ ■ Cea mai efină sursă de bani. ■ ▶

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public că în piața Árpád Nr. 5. am deschis un

birou pentru mijlocirea împrumuturilor de bani.

În sfera mea de activitate cad pământurile, case de dat în chirie, împrumuturi de plătit în rate, pe lângă etalonul cel mai mic, plasez cambiile funcționarilor, mijlocesc tot felul de afaceri referitoare la parcelări, cumpărări și vânzare de case pe lângă replătirea ulterioară a taxei.

Cu stimă:

Ludovic Vig,

birou mijlocitor de împrumuturi.

ARAD, Árpád-tér Nrul 5.

Cumpărați
dela administr. ziarului „Tribuna“
ARAD, Deák-Ferencz utca Nr. 20

„Cantorul Bisericesc“

Op aprobat de forurile bisericești competente, aranjat de George Bujigan învățător în Deliblat (Temes m.).

Cea mai bună carte pentru cântarea și tipicul bisericesc, cuprinde rânduiala vecerniei, utreniei și liturgiei pe 8 gl.: : suri, aranjate foarte practic. : :

Fericirile mineiului care se cântă dela fericiți veți fi... pentru fiecare sunt de rând ce va cădea în vre-o Duminecă, anume: Din canonul unui apostol, Mai mulți apostoli, Un profet, Un mucenic, Mai mulți mucenici, Un arhiereu, Mai mulți ar. hieriei, Un cuvios, Mai mulți cuvioși, Un cuvios mucenic, Mai mulți cuvioși mucenici, O muceniță muere, Mai multe mueri mucenice. O cuvioasă muere, Mai multe cuvioase mueri. Pripelele tuturor sărbătorilor și sfinților de peste an, cu psalmii cei aleși Podobiile glasurilor. Rânduiala serviciului la Nașterea Născătoarei de Dumnezeu. Înălțarea sfintei cruci. Sfta Paraschiva. Sftul m. m. Dimitrie. Sftii Arhangeli. Intrarea în biserică. Sfântul Nicolae. Nașterea Domnului, 26 Decembrie, Dumineca după Nașterea Domnului. 27 Decembrie sft. m. Stefan. Tăierea împrejur a Dumnului și sfântul Vasilie. Botezul Dlui. Sfântul Ioan Botezătorul. Sfinții. Trei ierarhi. Intimpinarea Domnului. Sfinții: 40 de mucenici. Bunavestire. Sfântul mucenic George. Sfinții Constantin și Elena. Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul. Sfinții apostoli Petru și Pavel. Sfântul profet Ilie. Schimbarea la față. Adormirea Născătoarei de D-zeu. Tăierea cap. sfântului Ioan. Fericirile sărbătorilor și ale sfinților. Priveghiarea de Miercuri și Vineri din săptămâna a cincia a postului mare. Dumineca Floriilor. Priveghiarea din Joia patimilor. Vinerea patimilor. Rânduiala înmorm. din Sâmbăta patimilor. Invierea Dlui, Dumineca Tomi. Înălțarea Domnului. Pogorârea Duhului sfânt. Dumineca tuturor sfinților. Tedeum la ziua împăratului. Rânduiala cununiei. Însmormântarea mirenilor, p'uncilor și în săptămâna luminată. Rânduiala parastasiului. Troparele sfinților de rând cu condacele lor. Troparele și condacele Sriodului și Pentriostasului. Tipicul bisericesc pentru toate cazurile tipiconale de peste an. Aduș.

Cartea se estinde pe 444 pagini octav mare hârtie fină, tipar roșu și negru pe 2 coloane. Litere latine.

Prețul unui exemplar broșat 10 coroane. Legat în pânză frumos aurit și provăzut cu covertă (scutitoare. tock) 12 cor. Legat cu călchiul de pele aceiași auritură 14 cor. Intreg în pele auritura veritabilă de Lyon 16 coroane, plus porto.

Cartea a fost primită de foile eclesiastice cu multă căldură. așa: «Foaia Diecezană», «Biserica și Școala», «Telegraful Român», «Revista Teologică». «Unirea», o recomandă tuturor celor ce să ocupă cu contarea și tipicul bisericesc. Tot asemenea «Tribuna», «Lupta», «Libertatea», «Poporul Român» etc. precum și o mulțime de scrisori de felicitare documentează rara apariție a unei cărți atât de bine întocmită pentru cantorii biserici noastre

Să recomandă tuturor institutelor preparandiale și teologice, preoților, învățătorilor și cantorilor bisericești.

Compactare de model!